

Funded by
the European Union

Civil Society and Youth for Inclusive and
Sustainable Development through
Circular Economy in North Macedonia

BROSHURA E PRAKTIKAVE TË MIRA: BIZNESE QARKULLUESE

nga Maqedonia e Veriut, Kosova, Bosnja dhe
Hercegovina, Serbia, Mali i Zi dhe Republika
Çeke

Funded by
the European Union

Autori:

Shoqata për inovacione sociale ARNO rr. Isaija
Mazhovski 40-2/17
1000 Shkup, Maqedonia e Veriut

Redaktimi dhe dizajni:

Shoqata për inovacione sociale ARNO rr. Isaija
Mazhovski 40-2/17
1000 Shkup, Maqedonia e Veriut

Projekti:

Shoqëria civile dhe të rinjtë për zhvillim gjithëpërfshirës dhe të qëndrueshëm
përmes ekonomisë qarkulluese në Maqedoninë e Veriut

Projekti "Shoqëria civile dhe të rinjtë për zhvillim gjithëpërfshirës dhe të qëndrueshëm përmes ekonomisë qarkulluese në Maqedoninë e Veriut" financohet nga Bashkimi Evropian.

Projekti zbatohet nga njerëzit në nevojë (PIN), në partneritet me Shoqatën për inovacione sociale ARNO, Liderë për edukim, aktivizëm dhe zhvillim (LEAD) dhe Ekovita.

Funded by
the European Union

Kjo licencë u mundëson përdoruesve të rishikojnë, përshtatin, përditësojnë dhe shpërndajnë punën e projektit tonë në mënyrë jo-komerciale, për sa kohë që ata i japin mirënjohje projektit "Shoqëria civile dhe të rinjtë për zhvillim gjithëpërfshirës dhe të qëndrueshëm përmes ekonomisë qarkulluese në Maqedoninë e Veriut" dhe të licencojnë resurset dhe materialet e reja me kushte identike.

Prill 2024

Ky dokument është përgatitur me ndihmën financiare të Bashkimit Evropian. Përmbajtja e këtij dokumenti është përgjegjësi e vetme e Shoqatës për inovacione sociale ARNO dhe në asnjë mënyrë nuk pasqyron pikëpamjet e Bashkimit Evropian.

HYRJA

Për të siguruar zhvillim të qëndrueshëm ekonomik, në nivel global, është e nevojshme të prezantohet një qasje e re ekonomike që vë theksin në qëndrueshmërinë dhe zvogëlimin e mbeturinave. Një qasje e tillë është **ekonomia qarkulluese**, qëllimi kryesor i së cilës është arritja e rritjes ekonomike pa rritjen e përdorimit të resurseve.

Ndryshe nga modeli tradicional linear "merr-krijo-hidh", ekonomia qarkulluese promovon përdorimin efikas dhe të përgjegjshëm të resurseve përmes sistemeve **me cikël të mbyllur**. Ai mundëson shfrytëzimin maksimal të produkteve dhe pjesëve të tyre përmes ripërdorimit dhe riciklimit, si dhe kthimin e vazhdueshëm të materialeve dhe energjisë në proceset e prodhimit dhe konsumit.

Republika e Maqedonisë së Veriut, e përballur me sfidat ekologjike dhe angazhimin për integrimin në BE, ka nevojë **për një qasje sistematike** në zbatimin e parimeve të ekonomisë qarkulluese. Këto parime janë në përputhje me Agjendën e gjelbër për Ballkanin Perëndimor dhe mbështeten nga Plani i investimeve ekonomike të BE-së, i cili parashikon nxitjen e rritjes së qëndrueshme, gjithëpërfshirëse dhe konkurruese, veçanërisht në sektorë të tillë si energjia, transporti dhe tranzicioni digjital dhe i gjelbër.

Në këtë drejtim, Republika e Maqedonisë së Veriut në vitin 2021 miratoi **Strategji afatgjate për aktivitete klimatike** me fokus në ekonominë qarkulluese. Deri më tani, aktivitetet për kalimin në ekonominë qarkulluese janë iniciuar nga partnerët ndërkombëtarë, organizatat e shoqërisë civile dhe academia. Në mars të vitit 2024, OECD publikoi **"Udhërrëfyesin për një ekonomi qarkulluese,"** që tregon industrinë më të rëndësishme dhe potencialin e tyre socio-ekonomik qarkullues për Maqedoninë e Veriut.

Në ekosistemin e ekonomisë qarkulluese të Maqedonisë, sektori civil është një nga aktorët më aktivë në arsim, ngritjen e vetëdijes, angazhimin e komunitetit lokal dhe prezantimin e inovacionit

Por, promovimi i përdorimit të qëndrueshëm të resurseve përmes praktikave të tilla si ndarja, dhënia me qera, ripërdorimi, riparimi, ripërtërimi dhe riciklimi i materialeve dhe produkteve me qëllim zgjatjen e jetëgjatësisë së tyre (të **ashtuquajturat** parimet **8P**) janë gjithashtu modele qarkulluese inovative të biznesit të shumë organizatave të shoqërisë civile, ndërmarrjeve sociale dhe të gjelbra dhe një trend në rritje midis të rinjve.

Pikërisht kjo **Broshurë e praktikave të mira të bizneseve qarkulluese** me një stil të thjeshtë dhe bisedues që **tregon historitë e 22 bizneseve qarkulluese nga Maqedonia e Veriut, Kosova, Bosnja dhe Hercegovina, Serbia, Mali i Zi dhe Republika Çeke**, të udhëhequra nga organizatat e shoqërisë civile, ndërmarrjet sociale dhe aktorët e tjerë lokalë në ekonominë sociale dhe qarkulluese.

Broshura synon të **frymëzojë organizatat e shoqërisë civile dhe ndërmarrjet sociale** në Maqedoninë e Veriut për të zhvilluar ide inovative dhe modele biznesi qarkulluese duke ndjekur shembullin e historive të paraqitura të suksesit dhe për t'u angazhuar në ekonominë qarkulluese duke kontribuar në përpjekjet për të mbrojtur dhe ruajtur mjedisin jetësor dhe për të luftuar ndryshimet klimatike përmes sipërmarrjes sociale qarkulluese.

Broshura fokusohet në **historitë personale të themeluesve të bizneseve qarkulluese**, sfidat, mundësitë dhe të ardhmen e ekonomisë qarkulluese në vendet e tyre dhe në Ballkanin Perëndimor. Ajo gjithashtu përmban detaje në lidhje me fillimet dhe zhvillimin e bizneseve qarkulluese, ndikimin e tyre socio-ekonomik në komunitetin lokal dhe rëndësinë e tyre për mbrojtjen e mjedisit jetësor.

Ne besojmë se kjo broshurë do të informojë dhe frymëzojë OSHC-të dhe të rinjtë dhe do t'i inkurajojë ata të ndërmarrin veprime dhe të kontribuojnë në luftën për një mjedis jetësor më të shëndetshëm dhe më të pastër përmes **sipërmarrjes sociale qarkulluese**.

Marjan Icoski

Drejtor i programit në ARNO

Funded by
the European Union

Civil Society and Youth for Inclusive and
Sustainable Development through
Circular Economy in North Macedonia

MAQEDONIA E VERIUT

"EKO LAJF": PRODHIMI I PLLAKAVE EKOLOGJIKE NGA PLASTIKA E MBLEDHUR ME PARË

Plastika në Gjevgjeli në Maqedoninë e Veriut nuk është problemi i djeshëm. Është e shpërndarë në hapësira publike, rrugë, parqe, shkolla, kështu që ndonjëherë është e vështirë të mbledhësh aq sa njerëzit mund të hedhin. Por ideja e aktivistëve nga Shoqata "Eko Lajf" nuk ishte "vetëm" për të mbledhur plastikën - por edhe për ta përdorur atë në një mënyrë inovative, për të krijuar një produkt që do të ishte i përdorshëm.

Siç tregon Dragica Çobanova nga "Eko Lajf", ato u themeluan në dhjetor të vitit 2019. Fillimisht, fokusi i tyre ishte në bashkëpunimin me shkollat fillore, ku ngritën vetëdijen për përzgjedhjen dhe riciklimin e saktë të shisheve PET të mbeturinave. Me ndihmën e një kompanie partnere, ata krijuan qese xhambo për mbledhjen e plastikës dhe së shpejti filluan punëtori edukative për fëmijët.

Për të përfunduar procesin, ata gjithashtu përfshinë mbledhës kolektiv të plastikës nga kategoritë e cënueshme, duke u dhënë atyre mundësinë për mbështetje sociale dhe ekonomike.

"Ne arritëm të zvogëlojmë praninë e plastikës së mbeturinave në Komunën e Gjevgjelisë me 20% dhe të edukojmë mbi 50 nxënës. Në të njëjtën kohë, krijuam një mundësi për të ardhura midis kategorive në nevojë, duke hyrë kështu në rrethin e ekonomisë qarkulluese. Pas hulumtimit të hollësishëm të qasjeve inovative, ne dolëm me idenë e përpunimit të plastikës në eko pllaka, të bëra me 50% plastikë të mbeturinave dhe 50% rërë," shpjegon Çobanova.

Sipas saj, bëhet fjalë për një produkt ekologjik i ngurtë, i sigurt dhe cilësor, i popullarizuar kryesisht me gjeneratat e reja.

"Popullsia më e re është më së shumti e interesuar për eko pllakat që blejnë dhe përdorin për të ndërtuar shtigje, në kampe për shtresë të dyshmesë, në oborre, etj. Kemi bashkëpunim edhe me shoqatat dhe institucionet publike", thotë ajo.

Në vend që të ndotin mjedisin jetësor, plastika bëhet një resurse që përdoret për të falënderuar dhe zbukuruar hapësirat publike. Prandaj, "EkoLajf"pret interes më të madh nga vetëqeverisja lokale.

"Ne presim më shumë mbështetje nga Komuna e Gjevgjelisë duke përfshirë eko pllakën në aktivitetet për mbushjen e hapësirave të jashtme në qytet

- trotuare, parqe, shtigje e të tjera si këto. Në të njëjtën kohë, qytetarët mund të përfshihen në mënyrë aktive duke dhuruar mbeturina plastike nga shtëpitë e tyre, të cilat pastaj do të përdoren në prodhimin e pllakave ekologjike," thekson ajo.

"Eko Lajf nuk janë vetëm ekologjike dhe qarkulluese, por edhe me përgjegjësi shoqërore. "Ekipi i tyre punëson një person të kategorisë së cënueshme sociale, të trajnuar në prodhimin e pllakave ekologjike.

"Nëse rrisim kapacitetin prodhues dhe shitjet, do të jemi në gjendje të punësojmë edhe më shumë njerëz nga grupet e cënueshme. Përmes aktiviteteve tona, ne ishim në gjendje të edukonim qytetarët, veçanërisht të rinjtë, për përdorimin e duhur të plastikës dhe llojeve të tjera të mbetjeve. Këtë e bëjmë përmes trajnimeve, programeve arsimore dhe fushatave për dukshmëri," theksoi Çobanova.

Iniciativat e tyre, përfundon ajo, tregojnë se mbetjet mund të bëhen një resurs i vlefshëm, i cili në të njëjtën kohë mbron mjedisin jetësor dhe forcon komunitetin.

Emri i biznesit:

Eko lajf

Lokacioni:

Gjevgjeli, Maqedonia e Veriut

Misioni **social/ekologjik:**
Reduktimi i mbetjeve plastike dhe riciklimi i tyre dhe punësimi i personave të cënuar.

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Përdorimi i një resursi që ripërdoret - miqësor me mjedisin jetësor

Klientët dhe grupi i synuar:

Personat juridikë dhe personat fizikë, si dhe institucionet publike në shkolla

Viti i themellimit:

2019

Themeluesit/Ekipi:

Shoqata

Aktivitete kryesore:

Riciklimi i plastikës të mbeturinave

Modeli i biznesit

qarkullues: Ripërdorimi i plastikës së mbeturinave në prodhimin e pllakave ekologjike për dekorimin e jashtëm prej 50% plastikës së mbeturinave dhe 50% rërës

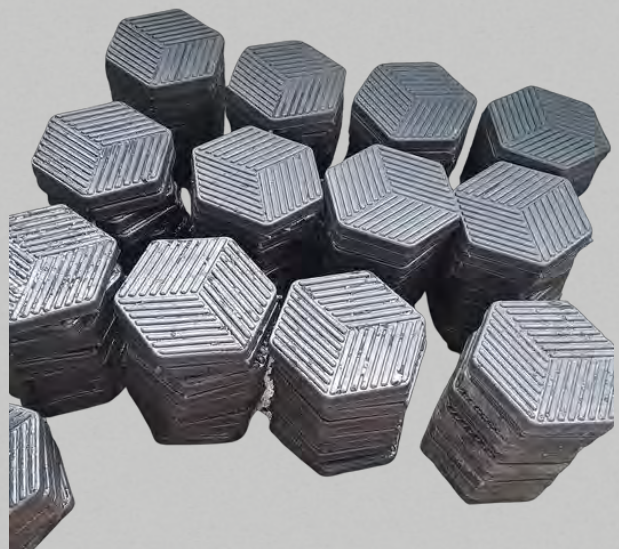
Shembuj të ndikimit:

50 ton mbeturina plastike të mbledhura nga të cilat u prodhuan 8,5 ton pllaka; janë lidhur memorandume me shkollat fillore në Gjevgjeli, si dhe një Kontratë partneriteti me një kompani të menaxhimit të mbeturinave nga Gjevgjelia

Informacione për kontaktin:

ecolifegvg@gmail.com
<https://www.facebook.com/p/ECO-LIFE-100067212498202/>

MIRJANA JOSIFOSKA: PRODHIMI I KAPELAVE, ME MBETJET E KAPËSEVE TË FLOKËVE PËR TË PËRFTUAR ZERO MBETURINA

Dashuria e Mirjana Josifoskës për kapelet ka ekzistuar që në moshë shumë të re. Ajo shikonte gjyshen e saj të mbante kapele, pastaj nënën e saj, dhe pastaj ajo mbante vetë kapele, veçanërisht që kur ishte adoleshente. Kapelet ishin pasqyrim i stilit, por edhe mbrojtje praktike. Në verë për të parandaluar diellin, ndërsa në dimër për të mbrojtur fytyrën dhe flokët nga i ftohti.

“Pas një periudhe të caktuar kohe kam dashur të blej një kapelë dizajnuesi dhe kam kuptuar se nuk ka një gjë të tillë në tregun vendas. Ky ishte pikërisht motivimi për mua për të krijuar markën e parë maqedonase dizajnuese për kapela,” thotë Josifoska.

Ideja e prodhimit etik të kapelave dhe aksesorëve të flokëve i ka sjellur asaj brendin me të njëjtin emër

“Mirjana Josifoska”, koleksioni i parë i së cilës

“The Seven” në vitin 2021 në edicionin e 24-të të Fundjava e modës në Shkup.

Koleksioni u frymëzua, dizajnuar dhe u emërua pas njërës prej shtatë grave: Anita Ekberg, Sharlot Rempling, Elza Pereti, Izabela Roselini, Linda Evangelista, Monika Beluçi dhe Sofija Loren.

Tani, pjesa më e madhe e këtyre pjesëve janë bërë modele themelore karakteristike për brendin dhe me çdo koleksion të ri, Josifoska krijon një variant të ri të këtyre modeleve në një ngjyrë ose material të ri. Koleksionet prezantohen dhe shiten përmes kanaleve të ndryshme, onlajn dhe oflajn, ndërsa

“baza”, studioja e prodhimit është në Tetovë në Maqedoninë e Veriut.

“Bëhet fjalë për kapele unike dhe të punuara me dorë, duke përdorur teknika artizanale. Gjatë shitjes, i kushtoj vëmendje paketimit të personalizuar që përbëhet vetëm nga kartoni dhe letra, pa plastikë,” shpjegon dizajnuesja.

Të jesh dizajnues në Maqedoninë e Veriut vjen me përzierjen e vet unike të mundësive dhe sfidave. Pas hulumtimit të konsumatorëve në vend për pjesë dizajnuesi, ajo mësoi se ka interes, dhe është edhe më i madh për aksesorët e modës.

"Misioni ynë është të zvogëlojmë mbeturinat e tekstilit përmes dizajnit të qëndrueshëm dhe prodhimit etik. Ne përdorim materiale 100% të certifikuar, tepricë prodhimi ose materiale me origjinë 100% natyrore. Në procesin e prodhimit, ne përdorim një teknikë të prerjes së 'zero-mbeturina', ku qëllimi është të krijojmë sa më pak mbeturina të jetë e mundur. Nga të gjitha mbetjet e krijuara nga prodhimi i kapelave, ne krijojmë produkte edhe më të vogla - kapëse flokësh, me qëllim uljen e mbeturinave në pothuajse zero, "tregon dizajnuesja për biznesin e saj.

Gjatë punës së saj, ajo bashkëpunon edhe me gra nga zonat rurale nga Tetova, si dhe gra të reja nga rajoni i Pollogut. Në verën e vitit 2024, kishte edhe praktikues nga shkolla "Scala" të cilët morën pjesë në praktikën e paguar në fushën e modës dhe dizajnit grafik.

Emri i biznesit:

Mirjana Josifovska

Lokacioni:

Tetovë, Maqedoni e Veriut

Aktivitete kryesore:

Shitja e kapelave dizajnuese dhe aksesoreve të modës

Misioni **social/ekologjik**:
Reduktimi i mbetjeve tekstile përmes dizajnit të qëndrueshëm dhe prodhimit etik

Klientët dhe grupi i synuar:

Popullsia më e gjerë femërore

Shpërblimet/Mirënjohje: Shpërblimi i dytë në Uplift Western Balkans 2022, fituesi i SEEU TechPark Incubator 2023, fituesi i Ideve të Gjëlbra 2023, fituesi i Venture Devils Demo Day - Arizona, SHBA (përmes GIST Innovates the Balkans), nominimi për Green Alley Award 2024, fituesi i GreenSkills Impact Business Acceleration Program 2024

"Qëllimi është të stimulojmë sa më shumë qytetarë të jetë e mundur me rritjen e kompanisë, me qëllim që të ndryshojmë perceptimin e industrisë së tekstilit që po vdes," theksoi ajo.

Në të njëjtën kohë, Josifoska beson se procesi i dizajnit në fushën e modës së qëndrueshme sot është më i lehtë se më parë dhe kjo është për shkak të qasjes së gjerë në informacione. Çdo gjë është e digjitalizuar, të dhënat janë të arritshme, por ju ende duhet të "ngrohni karrigen" dhe të mësoni zanatin.

"Interneti na mundëson të zbulojmë gjëra, ne gjithashtu kemi qasje të madhe në resurse. Megjithatë, nuk mjafton vetëm të vizatosh, të jesh ilustrues, por të hysh me të vërtetë dhe tërësisht në atë që po bën. Gjithçka është një kombinim i krijimtarisë, artizanatit, internetit, hulumtimit dhe më pas përfshirjes në komunitet, në mënyrë që të sigurohet mbështetje," përfundoi Josifovska.

Viti i themelimit:

2022

Themeluesit/Ekipi:

Mirjana Josifoska

Modeli i biznesit qarkullues:

Ripërdorimi; produktet e reja bëhen nga mbetjet e prodhimit të kapelës

Shembuj të ndikimit:

Gjatë punës së angazhuar gra nga zonat rurale nga Tetova dhe gra të reja nga rajoni i Pollogut

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Teknika "zero-mbetje" e rrobaqepësisë gjatë procesit të prodhimit; përdorimi i mbetjeve tekstile ose materialeve me origjinë natyrore; paketimi është prej letre, pa plastikë

Informacione për kontaktin:

<https://www.facebook.com/MirjanaJosifoskaDesigned/>
<https://www.instagram.com/mirjanajosifoska/>

"RETO SHPRESË": PËRMES RIPARIMIT DHE SHITJES SË MOBILJEVE TË VJETRA - DERI NË DALJE NGA VARËSIA

Goce Mukevski ka qenë pjesë përbërëse e familjes "Reto Shpresë" për gjashtë vitet e fundit të jetës së tij, e cila ekziston në Maqedoni që nga viti 2006.

Ai është një njeri që është përballur me varësinë, ka kaluar momente mjaft të vështira, dhe tani po kalon këto ditë në këtë ndërmarrje sociale, e cila është gjithashtu një qendër për rehabilitimin nga varësia.

Për shumë njerëz, "RetoShpresë" mund të duket si një shtëpi në dukje e zakonshme larg zhurmës të qytetit. Por për Mukevskin kjo është më shumë se një shtëpi, këtu ai jeton, është vullnetar dhe punon. Çdo ditë ajo rrethohet nga një shumëllojshmëri mjetesh, çekanësh, shpues.

Ka edhe mobilje të vjetra të dhuruara përreth, të cilat riparohen në mënyrë që të mund të përdoren përsëri.

"Motivimi im më i madh është të ndihmoj njerëzit e tjerë, pasi më ndihmuan kur hyra në qendër. Sot, si person që funksionon normalisht, dua t'ua përcjell këtë të tjerëve", thotë Mukevski.

Ai transmeton etikën e punës tek më shumë njerëz që janë përballur me varësinë - mbrojtësit që jetojnë në "Reto Shpresë". Ata vijnë për ndihmë, për të dalë nga droga, alkooli ose bixhozi, dhe ai tashmë është bërë mentori i tyre. Së bashku, përmes përgjegjësisë të përditshme, pa internet dhe telefona, ata lëvizin drejt risocializimit.

"Përmes terapisë profesionale, përmes zanatit, ata mësojnë, kapin zakone të shëndetshme për jetën. Ata duhet të kenë disiplinë në mënyrë që të jenë në gjendje të kthehen në shoqëri," shpjegon Mukevski.

Mobilje dhe artikuj të bardhë në "Reto Shpresë" është një donacion nga qytetarët. Kushdo që dëshiron, sa të dojë - lë, largohet, dhe kompania mbledh donacione direkt nga shtëpitë e qytetarëve. Ngritja është falas. Pastaj, punonjësit zgjedhin se çfarë mund të riparohet, riciklohet, në mënyrë që t'i ofrojnë ato produkte në dyqanin e tyre të mobiljeve të dorës së dytë në fshatin Batinci në Shkup.

"Mbeturinat tuaja janë pasuri e huaj", është motoja e kompanisë.

Blerësit vijnë në dyqan për të gjetur dollapë, garderobë, tavolina, divane, karrige të riparuar. Gjithçka është me një çmim të favorshëm.

Mjetet nga shitja shkojnë për misionin e "Reto shpresë". Në këtë mënyrë, duke zgjatur jetën e mobiljeve, i gjithë ky komunitet praktikisht zgjat jetën e vet, duke mbajtur veten.

"Shpesh ka dezinformata që ne bëjmë dhurata. Nuk është e saktë. Në të kundërt, na dhurohen mobilje që dikush nuk ka nevojë, ose që janë të vjetra dhe të qëndrueshme. Ne nuk mund të rregullojmë gjithçka që është dhuruar, por atë që nuk mund ta rregullojmë - ne gjejmë përdorim për të në terapinë profesionale. Nuk i hidhet. Është e rëndësishme që mbrojtësit të mësojnë të farkëtojnë, bluajnë, lyejnë, shtrëngojnë dhe aftësi të ngjashme të punës. Ndërsa, me atë që shesim, ne mbulojmë shpenzimet tona nga qendra. Energji elektrike, ujë, ushqim, pije", shpjegon Mukevski.

Emri i biznesit:

Reto Shpresë, Fondacioni / Ndërmarrja Sociale

Lokacioni:

Batinci, Komuna Studeniçani, Maqedonia e Veriut

Misioni social/ekologjik:

Integrimi në punë i personave që kanë përjetuar varësi; krijimi i aftësive të punës; reduktimi i mbetjeve të drurit/mobiljeve

Klientët dhe grupi i synuar:

Ish-të varur që kanë nevojë për mbështetje, të gjithë qytetarët e interesuar që kanë nevojë për mobilje të dorës së dytë

Në fillim të vitit 2025, në qendër janë katër mentorë, tashmë me përvojë në transferimin e njohurive dhe zakoneve të punës.

Në të njëjtën kohë, 30-40 persona me varësi të ndryshme kalojnë çdo vit në "Reto Shpresë". Gjithkush merr mundësinë të jetë pjesë e një programi që është rehabilitues, shoqëror dhe qarkullues, dhe më pas, nëse dëshiron, të bëhet vetë mentor dhe të vazhdojë këtë mision.

Viti i themelimit:

2006

Aktivitetet kryesore: Rehabilitimi i mbrojtësve; riparimi dhe restaurimi i mobiljeve; shitja e mobiljeve të përdorura

Modeli i biznesit

qarkullues: Riparimi, ripërdorimi, riciklimi

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Përdorimi i mobiljeve të vjetra dhe të panevojshme si donacion nga komuniteti; shitja e mobiljeve për vetë-qëndrueshmëri

Shembuj të ndikimit:

Terapia e punës për 30-40 mbrojtës në vit

Informacione për kontaktin:

hretonadez@gmail.com

https://www.facebook.com/profile.php?id=100087234681545&sk=photos&locale=en_EN

Burimi: Qendra për ndërmarrjet sociale - <https://centarsp.mk/organizacijata-za-socijalen-i-ekonomski-razvoj-in-vivo/>

"IN VIVO": PRODHIMI I BIOHUMUS DHE RIINTEGRIMI I PERSONAVE ME MË PAK MUNDËSI

"Kur themi vetë-qëndrueshmëri, nuk është për shkak të nevojës që donatorët e mundshëm të shohin një aplikim të mirë të projektit. Duke praktikuar iniciativa sociale dhe sipërmarrëse, konfirmojmë se vetë-qëndrueshmëria financiare e organizatave të shoqërisë civile është e realizueshme," thotë Dejan Stojanović, drejtor dhe një nga shtatë themeluesit e Shoqatës "In Vivo" nga Maqedonia e Veriut.

"InVivo" ekziston që nga viti 2018, dhe themeluesit kanë minimalisht 20 vjet përvojë profesionale në profesione dhe industri të ndryshme.

"InVivo" është mënyra e tyre e ushtrimit të përgjegjësisë sociale.

"Ne po kërkojmë mënyra për të ndihmuar njerëzit me më pak mundësi, për t'i inkurajuar ata në riintegrim real dhe të qëndrueshëm në të gjitha sferat e jetës së përditshme. ADN-ja e Shoqatës është zhvillimi i disa modeleve të sipërmarrjes sociale, në të cilat janë angazhuar personat e marginalizuar. Ne kemi një fokus të veçantë të njerëzit e pastrehë dhe ish të burgosurit," shpjegon Stojanović.

Një nga shembujt se si ata praktikojnë sipërmarrjen sociale është prodhimi i biohumusit.

"Ne filluam me biohumus, sepse ajo nismë bashkon disa segmente: nga ndihma dhe mbështetja për njerëzit që jetojnë dhe punojnë në zonat rurale, përmes shfrytëzimit të resurseve (plehu i lopës) që shpesh janë të papërdorura, pastaj mbështetja në prodhimin organik, gjithashtu arsimi dhe mbështetja për personat që duan të "sfidojnë" statusin e tyre social dhe ekonomik... Prandaj, në vitin 2019 kemi bërë 'linjën tonë të parë për prodhim. Ishte cunju i parë, hapi ynë i parë drejt produktit tonë," thotë Stojanović.

Që atëherë, In Vivo ka zhvilluar brendin e tij të biohumusit "GreenVivo". Me mjete personale dhe mbështetjen e donatorëve, anëtarët e "In Vivo" prokuruan materiale për ndërtimin e tre linja të reja të biohumusit. Pas rritjes së kapaciteteve të tyre, ata shkuan një hap më tej për të rritur ndërgjegjësimin për prodhimin organik lokal, në vend që të përdorin mjete kimike për të rritur fruta dhe perime.

"Dy laboratorë vendas, eminentë maqedonas kanë treguar se biohumusi ynë është i një cilësie të lartë, gjë që konfirmohet nga bujqit që e përdorin atë. Aktualisht kemi një kapacitet prodhues vjetor prej 15-16 ton biohumus. Megjithatë është një shumë relativisht modeste, ajo është ende e mjaftueshme për të përmbushur nevojat për funksionimin e organizatës sonë të vogël," shpjegon Stojanović.

Sa i përket edukimit të personave me më pak mundësi, si bazë për (ri)integrimin e tyre, ata janë veçanërisht krenarë për qasjen "Riintegrim 360 gradë". Ai ka filluar me projektin

"Joda", i emëruar sipas një personazhi nga filmi "Lufta e yjeve". Qëllimi i programit është të përshkruajë rrugën e "protagonistëve" lokalë- nga të pastrehët në përfshirjen e plotë në të gjitha proceset shoqërore. Janë 2.5 vjet punë intensive, pas së cilës këta njerëz shërbejnë si shembull lokal se riintegrimi dinjitoz dhe i qëndrueshëm është me të vërtetë i mundur.

"Në thelb, Shoqata jonë nuk pajtohet me disa nga qasjet e riintegrit të praktikuar nga disa organizata. Qëndrimi ynë është se duhet të ketë një ekuilibër të përshtatshëm midis të drejtave dhe detyrimeve të personave të përfshirë në këto programe," thotë Stojanoviq.

Emri i biznesit:

Green Vivo, Shoqata In Vivo

Lokacioni:

Komuna e Sopishtes, Shkup, Maqedonia e Veriut

Aktivitete kryesore:

Prodhimi i biohumusit

Misioni social/ekologjik:

Mbështetja e prodhimit organik; mbështetja e njerëzve nga zonat rurale; mbështetja e personave me më pak mundësi

Klientët dhe grupi i synuar:

Prodhuesit e frutave, perimeve

Shembuj të ndikimit:

Mbi 15 ton prodhim biohumusi (në vit)

Informacione për kontaktin:

dejan@invivo.mk
www.invivo.mk

Nuk është sekret që shumë të pastrehë nga një vend marrin një vakt të ngrohët, nga një vend tjetër marrin veshje dhe në një vend të tretë marrin një shërbim... Dhe kjo është fisnike, por shndërrohet në një skemë, ku shoqëria, në vend që t'i ndihmojë, u pengon duke u lejuar vetëm "marrje", pa pushim, si një rreth vicioz. Praktikisht, ata marrin mbështetje, por pa detyrimin për të bërë diçka për veten e tyre dhe sistemin që përpaket t'i ndihmojë ata - gjë që në planin afatgjatë rezulton joproduktive.

"Statistikat e njohësve të vërtetë të situatës thonë se, me këtë qasje, vetëm 3% e personave të pastrehë janë të interesuar të përfshihen në programet e riintegrit," thekson Stojanoviq.

Sipas tij, këta njerëz kanë nevojë për një qasje më të gjerë. Mundësia që dikush t'i pranojë, të punojë vazhdimisht me ta, t'u mundësojë të mësojnë, të komunikojë në mënyrë të përshtatshme me mjedisin dhe në fund të fundit, të fitojë zakonet dhe aftësitë e nevojshme në tregun e punës.

Viti i themelimit:

2019

Themeluesit/Ekipi:

Dejan Stojanoviq

Modeli i biznesit

qarkullues: Ripërdorimi me vlerë të shtuar

Të ardhurat / qarkullimi vjetor i mjeteve:

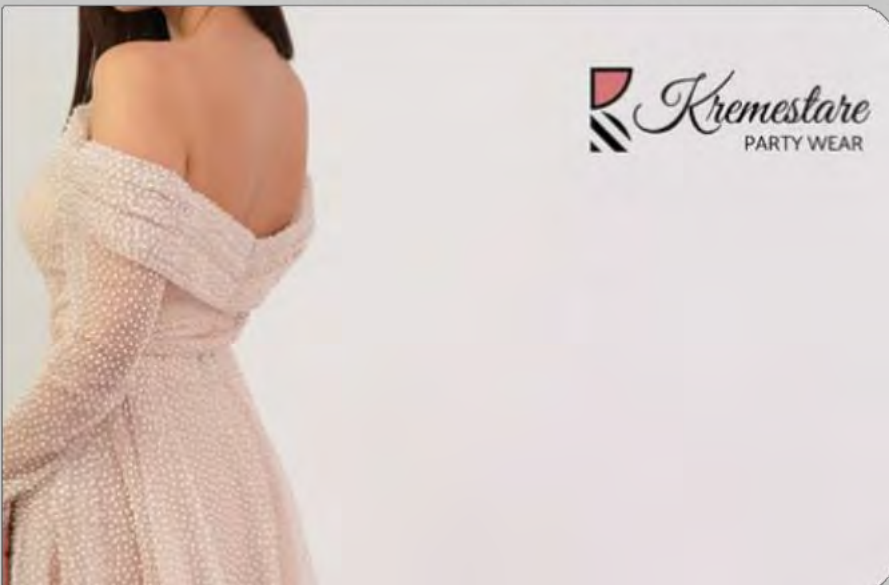
Kategoria e mikro-ndërmarrjeve

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Vetë-qëndrueshmëria financiare përmes shitjes së biohumusit

Shpërblimet/mirënjohjet:

Statusi i përfituar i organizimit të interesit publik; ky status prestigjioz jepet nga Sekretariati gjeneral i Qeverisë së Maqedonisë së Veriut

"KREMESTARE PARTYWEAR": VESHJE FESTIVE E QASSHME PËR TË GJITHË KOMUNITETIN

Edhe kur Milena Neqak ishte adoleshente, ajo mbledhte grumbuj veshjesh në shtëpi. Xhinse, bluza me mëngë të gjata, bluza me mëngë të shkurtra. Disa ajo i veshi dy-tri herë, por nuk i hodhi. Nëna e saj shpesh i thoshte "pse mbledh mbeturina?".

Por, ajo e dinte që nuk ishin mbeturina. Çdo veshje, diku atje, mund të përdoret nga dikush, kështu që ajo u nis me një iniciativë që më vonë do të rritej në një model biznesi që do të sillte një ndryshim në industrinë e modës.

Në të njëjtën kohë, ajo gjithashtu kontribuon në ekonominë qarkulluese dhe promovon qëndrueshmërinë në Maqedoninë e Veriut - "Kremestare partywear".

"Tregimi për 'Kremestare' fillon me koronën. Fillova në mënyrë më naive, pa asnjë ide për ta rritur në një biznes. Në shtëpi, isha e përqendruar te vetja, duke parë rrobat që nuk më përshtateshin më me stilin, as me peshën. Nga ana tjetër, kishte njerëz më të rinj se Gen-Z të cilët nuk mund të blinin as bluza të tilla, por ata ishin ende të vetëdijshëm, ata i vlerësonin gjërat. Kështu që krijova një profil në Instagram për një organizatë bamirësie ose veshje të dorës së dytë që i quajta 'Kremestare'. Shumëkujt iu duk se ishte një fjalë spanjolle ose italiane, por në fakt është një fjalë e vjetër e Manastirit që do të thotë një varëse rrobash, ajo trekëndore," thotë Neqak.

Kur pa se kishte potencial, ajo vazhdoi punën e saj pas koronës. Ajo shkoi në fakultet, studioi informatikë, dhe e bëri këtë paralelisht. Pastaj u takua me partneren e saj të biznesit, Ivona Markoska, me të cilën prezantuan një inovacion në ide - jo vetëm shitjen, por edhe marrjen me qira të rrobave për festa.

Prandaj edhe ka dalur emri i plotë "Kremestare partywear".

"Ne e çuam të gjithë luftën, misionin me Ivonën në një nivel tjetër. Ne ofrojmë një alternativë ekologjike dhe të favorshme për blerjen ose marrjen me qira të veshjeve për festa, ngjarje festive, fustane nusërie... Filluam nga vetja jonë. Vajzat dhe gratë nuk duan të shfaqen në një dasmë të ndryshme me të njëjtin fustan. Kjo, në asnjë mënyrë," thotë Neqak.

Kur ajo flet për një "opsion të favorshëm", ajo flet për copa fustanesh solemne që mund të kenë një vlerë tregu prej 500-700-1000 euro, por te ato gjithashtu shiten një e treta e kësaj shume. Kursimet për marrjen me qira janë edhe më të larta. Prej këtu rrjedh edhe mundësia për t'i shërbyer të gjithë komunitetit.

Partnerët e "Kremestare" besojnë se kjo iniciativë shënon një koncept të ri në Maqedoni, ku praktika e marrjes me qira të rrobave solemne nuk është e zakonshme. Plus, veshja ka kursim dhe qarkullim në qasje, nuk hidhet. Në të njëjtën kohë, ato ofrojnë një ndryshim në industrinë e modës, e cila ofron një alternativë ndaj modelit tradicional të shitjes me pakicë. Një koncept që mbështet idenë se "luksi" dhe qëndrueshmëria mund të bashkëjetojnë.

"Qëllimi ynë që nga fillimi ishte ta bënim atë qarkulluese, të qëndrueshme, të dhuronim nëse do të ishte e nevojshme, aty ku duhet. Kur rrobat mbeten, për shembull, ne ia japim një dizajnuese, e cila në fundjavën e modës bënte një ekspozitë me rroba të vjetra.

Ne jemi të interesuar dhe të hapur për momente të tilla - për të dhuruar nëse nuk është në shitje. Të gjitha për një qëllim të mirë, " përfundon Neqik.

Emri i biznesit:

Kremestare Partywear

Lokacioni:

Manastir, Maqedoni e Veriut

Misioni **social/ekologjik:**
Reduktimi i mbetjeve të veshjeve,
moda kursimtare dhe e disponueshme.

Viti i themelimit:

2023

Aktivitete kryesore:

Shitjet dhe qiradhëniet e fustaneve të dasmës dhe festave

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Përdorimi i materialeve ekologjike,
kursimi nga qeraja.

Modeli i biznesit**qarkullues:**

Veshje me qira

Klientët dhe grupi i synuar:

Popullsia e përgjithshme femërore

Informacione për kontaktin:

kremestare@gmail.com

https://www.instagram.com/kremestare.partyw_vesh/

"RICIKLIMI REDI": GRUMBULLUESIT JOFORMALË TË MBETJEVE U BËNË AGJENTË TË GJELBËR

Vlerësohet se ka midis 3.000 dhe 5.000 grumbullues joformalë të mbeturinave në Maqedoninë e Veriut, nga të cilët 1.500 janë vetëm në kryeqytetin Shkup. Ata mbledhin mbeturina nga rrugët, parqet dhe përgjatë lumit Vardar, ku shpesh mund të shihen grumbuj të shisheve plastike të cilat lundrojnë

Grumbulluesit joformalë, nëpërmjet punës së tyre, pastrojnë qytetin dhe mbrojnë mjedisin jetësorë, në fakt ata janë grumbulluesit më efikasitet të mbetjeve, por, megjithatë, ata nuk janë të regjistruar si punëtorë sipas ligjit, nuk kanë sigurim, as ndonjë mbështetje institucionale. Këta janë kryesisht pjesëtarë të komunitetit rom dhe funksionojnë në "zonën gri".

Kjo situatë jetësore filloi të ndryshojë me aktivitetet e ndërmarrjes sociale "Riciklimi Redi" (Redi Recycling), i cili i njohu ata si aktorë relevantë që kontribuojnë në mënyrë aktive në përmirësimin e shoqërisë.

"Misioni i Redi Recycling është organizimi dhe formalizimi i grumbulluesve joformalë, duke krijuar një sistem për përzgjedhjen primare të mbetjeve.

Ky sistem nënkupton vendosjen e koshave për përzgjedhjen e mbeturinave plastike, të letrës, elektronike brenda ndërtesave të banimit dhe në kompani - në mënyrë që qytetarët të mund të zgjedhin mbeturinat e tyre. Agjentët tanë të gjelbër, të cilët më parë ishin grumbullues joformalë të mbeturinave, tani janë të punësuar nga kompania dhe përdorin licencën tonë, të siguruar në vitin 2021". shpjegon Asib Zekir nga "Reciklim Redy".

Agjentët e gjelbër udhëtojnë me biçikleta elektrike dhe kështu mbledhin lëndët e para dytësore të zgjedhura, lagje më lagje, ndërtesë më ndërtesë.

20.000 qytetarë aktualisht shërbejnë në rreth 450 objekte në katër komuna në Shkup - Karposh, Aerodrom, Kisela Vodë dhe Qendër. Ideja është përhapja e këtij rrjeti në qytete të tjera në të gjithë Maqedoninë e Veriut, dhe më pas në vendet fqinje.

"Kushdo që dëshiron të raportojë ndërtesën, shtëpinë ose kompaninë e tij mund të na kontaktojë ose ta bëjë këtë përmes aplikacionit mobil falas Redi Recycling. Në këtë mënyrë, ne kemi njohuri se kush janë aplikantët, t'i kontaktojmë ata dhe të krijojmë koshat e përzgjedhjes së mbeturinave. Është e nevojshme të keni pëlqimin e më shumë se gjysmës së qiramarrësve në ndërtesë. Nëse këshilli i shtëpisë voton 51% kundër, atëherë ne e heqim koshin, por këto janë me të vërtetë raste të rralla", thekson Zekir.

Ndërkohë, Redi Riciklimi po organizon gjithashtu aksione për mbledhjen e mbeturinave elektronike në qytete jashtë Shkupit. Deri më tani, ata kanë pasur aksione të suksesshme në më shumë se 10 qytete dhe zona rurale në shtet. Këto veprime u mundësojnë njerëzve të depozitojnë televizorët jofunksionalë, makineritë ose kompjuterët e vjetër që i mbajnë në shtëpi vetëm për nostalgji.

Të gjitha lëndët e para dytësore të mbledhura dërgohen më pas në magazina.

“Në këtë mënyrë, në të vërtetë ndikojmë në ekonominë qarkulluese, sepse pas trajtimit në magazina, mbeturinat dërgohen në qendrat e riciklimit, dhe qendrat gjithashtu përpunojnë lëndë të para dhe kështu krijojnë produkte të tjera”, thekson Zekir.

Emri i biznesit:

DUSO REDI Riciklimi SHPKNJP Shkup

Lokacioni:

Shkup, Maqedoni e Veriut

Misioni **social/mjedisor:** formalizimi i grumbulluesve informalë të mbetjeve, qëndrueshmëria gjithëpërfshirëse

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Riciklimi, riciklimi i përsëritur/ripërdorimi, përdorimi i triçikletave elektrike për grumbullimin e mbeturinave

Klientët dhe grupi i synuar:

Publiku i gjerë

Shpërblimet/Mirënjohjet:

Mirënjohja evropiane e gjithëpërfshirjes së romëve

Produkte të tilla si lëkundëset e fëmijëve, raftet, orët, tavolinat, eko-karriget mund të gjenden në katalogun në faqen e "Redi riciklim..."

Zekir thotë se "Redi" popunon paralelisht me sipërmarrësit si pjesë e misionit të tij për të zhvilluar një ekosistem në komunitetet romë. Respektivisht, ata zhvilluan një bazë të dhënash të sipërmarrësve, të hartuar më parë nga "Redi", në mënyrë që të njihnin sfidat, problemet e tyre të përditshme, por edhe interesat për zgjerimin e biznesit.

“Sipërmarrësit romë përdorin shërbime nga organizata "Redi" për të formalizuar bizneset e tyre, për të shkruar plane biznesi, për të digjitalizuar dhe të ngjashme. Tani, kemi edhe biznese të gjelbra që i mbështesim, por përsëri po e fokusojmë komponentin e gjelbër në "Redi riciklim", i cili ndikon drejtpërdrejt në ekonominë qarkulluese”, thekson Zekir.

Viti i themelimit:

2020

Themeluesit/Ekipi:

Shoqata REDI Shkup

Aktivitetet kryesore:

Grumbullimi dhe transporti i mbetjeve jo të rrezikshme; dhe riciklimi i produkteve nga materialet e mbetjeve

Modeli i biznesit

qarkullues: Ripërdorimi; riciklimi

Shembuj të ndikimit:

25000 përdorues të shërbimeve, 54 ton letër, 55 ton plastikë, 15 ton mbetje elektronike

Informacione për kontaktin:

www.redi-ngo.eu/recycling
<https://www.facebook.com/p/REDI-Recycling-100075731125059/>
<https://www.instagram.com/redirecycling/?hl=en>
<https://www.linkedin.com/company/redi-riciklimi/?viewAsMember=true>

Funded by
the European Union

Civil Society and Youth for Inclusive and
Sustainable Development through
Circular Economy in North Macedonia

KOSOVA

"RICIKLIMI I QELQIT NË KOSOVË": PIONIERË NË RICIKLIMIN E QELQIT

Dukagjin Berisha është baba i pesë fëmijëve, por në të njëjtën kohë është edhe “baba lokal” - një shembull që identifikon komunitetin rreth “Marin Barletit” në Gjakovë, Kosovë. Ai është një entuziast i mjedisit jetësor dhe pronar i një kompanie ndërtimi, dhe ka organizuar prej kohësh aksione ekologjike, duke edukuar lagjen pse është e rëndësishme pastrimi i mjedisit jetësor, mbledhja e mbeturinave dhe riciklimi.

Ai ia ka kaluar këto vlera djalit të tij Martin, me të cilin së bashku u bënë pionierë në riciklimin e qelqit në Kosovë - jo vetëm në kuptimin ekologjik, por edhe duke e transformuar këtë proces në një model biznesi.

“Kujdesemi vullnetarisht për lagjen. Ne mbollëm pemë, mbledhëm mbeturina - të gjithë fëmijët u bashkuan, po ashtu edhe të moshuarit. Ne kemi selektuar mbeturinat në kategori të ndryshme. I dërguam kanaçet dhe plastikën për riciklim, por nuk gjetëm zgjidhje për qelqin. Fillimisht e ruajtëm në një bodrum, dhe më vonë një mik i babait tim na dha një copë tokë për ta ruajtur. Kur erdhi periudha e KOVID, kishim kohë për të eksploruar idetë. Kështu, kuptuam se duhet të bëhemi të qëndrueshëm, duke regjistruar kështu ‘Kosovo Glass Recycling’“ në fund të vitit 2019, thotë i riu Berisha.

Filluan pa makineri, nuk kishin as para për investime. Vetëm në vitin 2023 ata arritën të bëhen fitimprurës, sepse në vitet e mëparshme, gjithçka që fituan, ata përsëri investuan në punëtori. Në të njëjtën kohë, ata gjetën një mënyrë për të krijuar diçka të vlefshme që gjithashtu krijon vende pune nga mijëra tonë qelqi - përmes copëtimit dhe riciklimit.

“Aktualisht jemi katër, por planifikojmë të rrisim ekipin, veçanërisht këtë verë (2025). Mbledhim ambalazhë qelqi, por edhe qelq të sheshtë nga prodhuesit e dritareve, me të cilën krijojmë rërë të përdorur në filtrat e pishinave. Ky produkt shitet më së shumti gjatë verës. Përdoret edhe për pastrimin e papastërtive nga hekuri, druri etj”, thotë Berisha.

Produktet e tjera që ata shesin janë pllakat teraco: pllakat e banjës, pllakat e kuzhinës, tavolinat e dizajnit të brendshëm, llojet e ndryshme të pllakave për përdorim të jashtëm dhe të brendshëm... Në përgjithësi, ata punojnë me prodhuesit e pishinave, restorantet, hotelet dhe kafenetë, por edhe me arkitektët.

“Ne nuk përdorim vetëm qelq për dekorim, në fakt, ne zëvendësojmë rërën e zakonshme, e cila zakonisht nxirret nga shtretërit e lumenjve dhe kështu shkatërron natyrën. Kur jeni një biznes që është unik, i pari në atë që bën, ju jeni gjithashtu përgjegjës për edukimin,” thekson ai.

Për të edukuar komunitetin, ai argumenton se ata nuk kishin nevojë të bënin shumë përpjekje sepse fqinjësia ishte e lumtur të riciklonte. Sapo njerëzit dëgjuan se ekzistonin, ata madje erdhën nga qytete të tjera, duke mbajtur qese plot me kavanoza dhe shishe vere.

“Grumbullimi nuk është problem dhe as selektimi i qelqit, nëse njerëzve u sigurohen kontejnerë dhe infrastrukturë. Kjo nuk është asgjë e re - njerëzit e kanë bërë atë më parë, ata ende mbajnë kavanoza qelqi dhe shishe në qilar dhe bodrume. Sfida për ne ishte edukimi i kompanive për të mos parë mbeturinat si diçka për t'u asgjësuar, por si një lëndë e parë e vlefshme”, tha Berisha nga “Kosova Glass Recycling”.

Komunat mbeten një sfidë. Ata i blejnë në nivel të ulët produktet e tyre, megjithëse janë të qëndrueshme dhe afatgjata, veçanërisht në krahasim me materialet e tjera.

“Përveç mungesës së besimit në materialet e riciklueshme dhe produktet e prodhuara prej tyre, ka edhe një anë tjetër të monedhës. Me produkte të tilla nuk ka mundësi për korrupsion”, thotë ai.

Emri i biznesit:

Kosovo Glass Recycling & CO

Lokacioni:

Gjakovë, Kosovë

Aktivitete kryesore:

Grumbullimi, ndarja, copëtimi dhe ripërdorimi i mbeturinave të qelqit

Misioni **social/ekologjik:**
Krijimi i vendeve të punës përmes përdorimit të mbetjeve të qelqit

Klientët dhe grupi i synuar:

Kompanitë e ndërtimit të pishinave, restorantet, baret, hotelet, familjet

Shembuj të ndikimit:

120 ton qelqi të ricikluar/ ridedikuar në vit

Informacione për kontaktin:

info@kosovoglassrecycling.com
<https://kosovoglassrecycling.com/>
<https://www.facebook.com/KosovoGlassRecycling>
<https://www.instagram.com/kosovoglassrecycling/>

Megjithatë, ato mbeten në misionin ekologjik dhe qarkullues, hap pas hapi. E dijnë se shumica e ambalazhit të qelqit në Kosovë nuk është e ripërdorshme. Kompanitë nuk ripërdorin, por vetëm prodhojnë qelq të ri. Dhe kjo duhet të përfundojë diku. Në rastin më të mirë, shko në një deponi. Në rastin më të keq, përfundon në lumenj ose nëntokë.

“Ka komuna që marrin mjete evropiane për selektimin e mbeturinave, por nuk kanë ku t'i depozitojnë ato mbeturina, kështu që ata thjesht hapin një vrimë dhe e varrosin atë. Kjo është zhgënjyese.

Edhe pse vetë qelqi nuk është një ndotës i madh, problemi është se humbet mundësia për të krijuar diçka të dobishme. Sidoqoftë, ambalazhi i qelqit mund të jetë një ndotës, pasi ndonjëherë përmban substanca të dëmshme.

Prandaj, ne e filluam këtë për arsye ekologjike, por kuptuam se mënyra e vetme për ta bërë atë të qëndrueshëm është një model biznesi. Tani modeli ynë tashmë po kopjohet në vende të tjera.

E ardhmja e riciklimit të qelqit qëndron në bashkëpunimin ndërkombëtar”, thotë Berisha.

Viti i themelimit:

2019

Themeluesit/Ekipi:

Dukagjin Berisha, drejtor ekzekutiv dhe themelues

Modeli i biznesit qarkullues:

Apciklimi, ripërdorimi, riciklimi

Të ardhurat / qarkullimi vjetor i mjeteve:

Biznesi i vogël <nën 30,000 euro

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Përdorimi i mbeturinave të qelqit si lëndë e parë për të bërë një medium qelqi për filtrim të pishinës dhe elemente teraco si pllaka, tavolina, pllaka pune dhe bare

"MORETHANCUP": PIJE, PASTAJ HAJE GOTËN

Për një grup entuziastësh, gjithçka filloi me një mendim të thjeshtë: po sikur të mund të pini kafe pa krijuar mbeturina? Çdo ditë, miliona njerëz shijojnë kafënë e tyre të mëngjesit, por çfarë ndodh me të gjitha ato gota për një përdorim? E vërteta është se shumica përfundojnë në deponi, ose ndotin lumenjtë dhe liqenet. Ata e panë këtë problem dhe vendosën të bëjnë diçka për këtë.

Kështu, biznesi "MoreThanCup" lindi në Kosovë në vitin 2022, dhe me çdo 1 milion gota "MoreThanCup" të konsumuara, afërsisht 5.000 kg mbeturina mund të parandalohen nga ndotja e mjedisit jetësorë.

"Ne veprojmë si një kompani me një mision të fortë social dhe ekologjik. Ne kemi një qëllim të qartë: ta bëjmë botën një vend më të pastër dhe më të qëndrueshëm. Fokusi ynë është zvogëlimi i mbeturinave plastike me një përdorim duke ofruar një alternativë që nuk është vetëm e biodegradueshme, por edhe e ngrënshme. Po, e lexuat saktë - ju mund të hani gotat tona tanë pasi të keni pirë kafënë tuaj!" theksojnë nga MoreThanCup".

Modeli i tyre i biznesit është i thjeshtë, por efikas. Ato krijojnë gota nga drithërat natyrore dhe vijnë në disa shije të ndryshme vegane, të tilla si me çokollatë, vanilje ose një opSION pa sheqer. Nuk përmban ngjyra artificiale ose shije. Ato u shiten kafeneve dhe bizneseve me përgjegjësi ekologjike, dhe pas përdorimit, ato ose hahen ose dekompozohen natyrshëm.

"Ndryshe nga letrat tradicionale ose gotat plastike, të cilat janë dekompozuar për dekada, gotat tona nuk lënë gjurmë," thotë biznesi.

Kjo do të thotë, nëse dikush nuk është i uritur dhe nuk e ha gotën pas pirjes së kafesë, dhe përfundon në tokë, me ç'rast gota do të zhduket pas dy javësh. Në të njëjtën kohë, përkushtimi i kompanisë për qëndrueshmëri shkon përtej vetë produktit. Edhe gjatë prodhimit, gotat e papërsosura nuk hidhen. Ato nuk përfundojnë si mbeturina.

"Nëse një gotë nuk i kalon testet tona të cilësisë, ne e bluajmë atë në thërrime biskotash që më pas përdoren për të bërë ëmbëlsira," shpjeguan nga "MoreThanCup".

Për ta, nuk ka dyshim se "MoreThanCup" është më shumë se një zgjidhje ekologjike - është gjithashtu një biznes fitimprurës dhe në rritje." Aktualisht, gotat e tyre shpërndahen në më shumë se 10 kafene, me porosi mujore prej 500 deri në 2,000 për lokacion vetëm në Kosovë, dhe gjithashtu eksportohen në Shqipëri, Maqedoninë e Veriut dhe Malin e Zi.

"Shitjet tona online po rriten vazhdimisht dhe ne po zgjerojmë rrjetin tonë të shpërndarjes në më shumë vende. Tregu global për paketimin ushqimor dhe të qëndrueshëm pritet të rritet ndjeshëm në vitet e ardhshme dhe ne po pozicionohemi si liderë në këtë industri të re," theksojnë prej atje.

Motoja e tyre është "ne nuk shesim vetëm një produkt - ne ndryshojmë zakonet". Respektivisht, angazhimi i "MoreThanCup" nuk është vetëm për të bërë gota, por për të rimenduar plotësisht mënyrën se si njerëzit konsumojnë dhe lirohen nga gjërat e përditshme.

"Ne bashkëpunojmë me kafenetë, ngjarjet dhe bizneset lokale që ndajnë vizionin tonë dhe edukojnë në mënyrë aktive komunitetin për zgjedhje të qëndrueshme.

Ne besojmë se ndryshimet e vogla çojnë në ndikime të mëdha. Thjesht duke zëvendësuar një gotë të zakonshme me një 'MoreThanCup', njerëzit kontribuojnë për një botë më të pastër. Është një hap i vogël për adhuruesit e kafesë, por një hap i madh për qëndrueshmërinë. Dhe kjo është arsyeja pse ne bëjmë atë që bëjmë, " thekson biznesi i gotave të ngjërshme.

Emri i biznesit:

MoreThanCup.

Lokacioni:

Prishtinë, Kosovë

Misioni social/ekologjik:

Reduktimi i mbetjeve nga plastika ose letra njëpërdorimshme dhe ofrimi i një alternative të biodegradueshme

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Përdorimi i drithërave natyrale për produktet

Klientët dhe grupi i synuar:

Kafenetë; bizneset; qytetarët

Viti i themelimit:

2022

Themeluesit/Ekipi:

Jeton Alshiqi dhe ekipi i tij

Aktivitete kryesore:

Prodhimi i gotave të ngjërshme

Modeli i biznesit

qarkullues: Ripërdorimi i mbetjeve të gotave për produkte të tjera

Shembuj të ndikimit:

Eksporti i produktit në Shqipëri, Mal të Zi dhe Maqedoninë e Veriut

Shpërblimet/mirënjohjet:

Fituesit e Green Challenge të Kosovës

Informacione për kontaktin:

info@morethancup.com

<https://www.morethancup.com/>

[https://www.facebook.com/p/More-Than-](https://www.facebook.com/p/More-Than-Cup-61550080420366/)

[Cup- 61550080420366/](https://www.facebook.com/p/More-Than-Cup-61550080420366/)

[https://www.instagram.com/more_thancup](https://www.instagram.com/more_thancup/?hl=sq)

[/?hl=sq](https://www.instagram.com/more_thancup/?hl=sq)

SIMPLY GREEN: SHNDËRRIMI I GOMAVE TË AUTOMJETEVE NË NJË THESAR

Tashmë mund të jetë klishe të flasësh se si pandemia hapi një

"dritare krijuese", por është gjithmonë e dobishme të shihet se çfarë doli në të vërtetë nga ajo lidhje midis izolimit dhe krijimtarisë. Sidomos kur bëhet fjalë për qëndrueshmërinë ekologjike dhe ndryshimet sociale.

Një shembull i tillë është Dorina Luka Dejvis nga Kosova, fokusi kryesor i së cilës ishte riciklimi i tekstileve, plastikës, drurit dhe metaleve. Megjithatë, në fund të vitit 2022, ajo e ktheu vëmendjen e saj në një sfidë tjetër ekologjike: gomat e automjeteve të hedhura. Në të njëjtën kohë, me një sfond në ekonomi, psikologji dhe mbi 20 vjet përvojë në sektorin e të rinjve, Dejvis ishte larg nga një kandidat ideal për të revolucionarizuar prodhimin e mobiljeve.

"Fillova t'i shikoja gjërat ndryshe dhe u shqetësova thellësisht për mjedisin jetësor pas lindjes së binjakëve të mi", kujtoi Dejvis.

Ky shqetësim bëri që ajo të themelonte "Simply Green", një biznes që i kthen gomat e mbeturinave në mobilje elegante dhe funksionale. Për nevojat e kësaj sipërmarrjeje, ajo hulumtoi, lexoi, ndoqi një situatë në terren. Epo, ajo e kuptoi se shtrirja e problemit ishte e madhe.

"Me rreth 500.000 deri në 600.000 automjete në një popullsi prej 1,5 milion njerëz në Kosovë, çdo disa vjet miliona goma hidhen," shpjegon Dejvis.

Në një vend ku nuk ka program sistemor për riciklimin e gomave, kjo ishte edhe një sfidë ekologjike, por edhe një mundësi e hapur. I keni bërë vetes pyetjen - po sikur t'i transformoja këto goma në diçka krejtësisht të re, diçka që njerëzit do të donin ta kishin në shtëpi?

"Por nuk kisha ndonjë përvojë në bërjen e mobiljeve - nuk dija as si të përdorja një trapan!" kujtoi ajo.

Në vend që të hiqte dorë, Dejvis hapi një punëtori në garazhin e babait të saj, duke eksperimentuar me goma për të krijuar karrige. Babai dhe burri i saj e ndihmonin rregullisht, duke e mësuar me durim se si të përballëj me mjetet. Ata u përballën me shumë dështime dhe kaluan orë të panumërta duke përsosur dizajnin.

"Me këmbëngulje dhe kreativitet kam zhvilluar produkte të ndryshme dhe madje kam regjistruar si shenjë mbrojtëse një nga dizajnet", thekson ajo.

Sot, "Simply Green" ofron rreth dhjetëra produkte të ndryshme, me 80-90% të materialeve të ripërdorura.

“Përveç gomave, ne përdorim dru nga kuzhinat e vjetra ose dollapët që njerëzit nuk kanë më nevojë. Çdo pjesë është punuar me kujdes për të siguruar qëndrueshmëri dhe cilësi, dhe dy produkte nuk janë kurrë të njëjta!

Duke i transformuar mbeturinat në mobilje me cilësi të lartë, ne jo vetëm që zvogëlojmë sasinë e mbeturinave në deponi, por gjithashtu u ofrojmë klientëve dizajne unike që mbështesin një mënyrë jetese më të qëndrueshme,”shpjegon Dejvis.

Për të, „Simply Green“ nuk ka të bëjë vetëm me krijimin e mobilieve ekologjike, por edhe me sfidimin e normave gjinore në një industri të mbizotëruar nga gratë. Prandaj, gratë janë forca lëvizëse e këtij biznesi.

Emri i biznesit:

Simply Green

Lokacioni:

Gjakovë, Kosovë

Aktivitete kryesore:

Dizajni dhe prodhimi i mobilieve ekologjike nga materiale të ricikluara si druri, plastika, metali dhe tekstili

Misioni social/ekologjik:

Transformimi i materialeve të mbeturinave në mobilje të qëndrueshme duke fuqizuar gratë në industrinë e gjelbër; zvogëlimi i mbeturinave; promovimi i barazisë gjinore; krijimi i produkteve ekologjike.

Klientët dhe grupi i synuar:

Modeli i biznesit që synon si B2B (biznes-me-biznes) ashtu edhe B2C (biznes-konsumator)

“Në Kosovë, nga disa qindra kompani që punojnë me dru, vetëm dy drejtohen nga gratë. Duke drejtuar një kompani dhe duke marrë pjesë aktive në procesin e prodhimit, njëkohësisht hap mundësi të reja për gratë në ekonominë e gjelbër dhe qarkulluese të Kosovës. Aftësitë që përfitova me babanë dhe burrin tim tani ua kaloj grave që duan të bashkohen me ne dhe të lënë një shenjë në industrinë e mobiljeve,”thekson ajo.

Ashtu si “Simply Green” vazhdon të rritet, duke prodhuar deri në 100 copë unike në muaj, Dejvis është përqendruar në rritjen e prodhimit dhe rritjen e ndërgjegjësimit për ekonominë qarkulluese.

Viti i themelimit:

2022

Themeluesit/Ekipi:

Dorina Luka Dejvis

Modeli i biznesit

qarkullues: Ripërdorimi; riparimi; ridizajnimi

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Emetimi i ulët i CO2 falë përdorimit të mjeteve të thjeshta dhe energjisë elektrike minimale; përdorimii materialeve ekologjike; promovimi i ripërdorimit

Të ardhurat vjetore / qarkullimi i

mjeteve: Biznesi i vogël me ambicie për të kaluar në mikro

Informacione për kontaktin:

simplygreenks@gmail.com
<https://www.simplygreen-ks.com/>
<https://www.facebook.com/SimplyGreenks>
<https://www.instagram.com/simplygreen22/>

"BOTANIC": REVOLUCION PËRMES BUJQËSISË RIGJENERUESE

Motrat Veliu e kanë ditur gjithmonë se e ardhmja është e lidhur me natyrën. Ata themeluan "Botanic" - brend organik të çajit që jo vetëm sjell një shije autentike të frutave të pyllit në shtëpitë e njerëzve, por gjithashtu hedh një vështrim të ri në praktikat e qëndrueshme dhe rigjeneruese në Kosovë.

"Duke u rritur në një pronë të vogël familjare të rrethuar nga fruta dhe bimë të egra që kanë lulëzuar në heshtje me gjenerata, ne ndjemë një nevojë të thellë për t'i bërë nderimet tona. Me dashuri dhe përkushtim, ëndërruam t'i ndajmë me botën, duke krijuar produkte që pasqyrojnë thelbin e vendit tonë, të bëra me kujdes dhe autenticitet", tha Veliu.

"Botanic" e karakterizon atë si kulmin e një pasioni për natyrën dhe një angazhim ndaj cilësisë. Nga korrja dhe kultivimi në natyrë deri te paketimi - çdo hap pasqyron angazhimin e tyre për qëndrueshmërinë.

"Ne nuk duam vetëm të shesim çajra, por edhe të ndryshojmë mënyrën se si njerëzit e trajtojnë natyrën. Misioni ynë është promovimi i metodave të qëndrueshme të vjeljes së bimëve (të mos çrrënjosen) dhe të përforcojmë ekonominë lokale", thekson Veliu.

Në këtë drejtim, "Botanic" përdor parime qarkulluese: mbetjet e prodhimit minimizohen, paketimi riciklohet dhe bimët e mbledhura përpunohen në vend, në vend që të eksportohen vetëm si lëndë e parë.

"Ne përpiqemi të punojmë me efikasitet të plotë në përdorimin e resurseve, pa krijuar mbeturina gjatë aktivitetit tonë. Ne zbatojmë praktika rigjeneruese bujqësore dhe ofrojmë produkte në letër të ricikluar dhe paketim të biodegradueshëm," shpjeguan Veliu.

Që nga viti 2019, "Botanic" ka zhvilluar dhjetëra lloje çajrash. Pavarësisht nëse blerësit duan çaj malvë, mollë të egra, trëndafila, manaferra ose një kombinim të nenexhikut dhe sherebelës... të gjitha janë të certifikuara në mënyrë organike dhe kanë shije autentike. Ato ofrohen përmes dyqaneve dhe farmacive në të gjithë Kosovën, dhe gjithashtu mund të porositen përmes rrjeteve sociale.

"Çajrat tanë nuk kanë aroma, ngjyra apo përmirësues aromash të shtuar, por është natyrë e pastër në një gotë," thekson Veliu.

Përveç çajrave, ata kohët e fundit testuan produktin e parë të linjës ushqimore - kërpudhat e thata të tavës, të destinuara për gurmanët dhe kuzhinierë profesionistë.

Ata po finalizojnë programet e rimbushjes dhe ripërdorimit, duke inkurajuar në mënyrë aktive klientët të ripërdorin enët duke zvogëluar kërkesën për paketim njëpërdorimësh.

Megjithëse institucionet në Kosovë ende nuk e njohin plotësisht rëndësinë e praktikave të qëndrueshme dhe qarkulluese, gjeneratat e reja po tregojnë interes në rritje për produktet ekologjike dhe organike. "Botanic" shpreson të përforcojë pozicionin e saj në treg, por gjithashtu të frymëzojë bizneset e tjera për të ndjekur shembullin.

Ata besojnë se qëndrueshmëria nuk është vetëm një trend, por edhe një domosdoshmëri.

"Botanic" përdor një perspektivë globale dhe informacionin më të fundit për të zbutur dhe për t'u përshtatur me ndryshimet klimatike, duke e kombinuar atë me resurset lokale dhe disponueshmërinë.

Misioni ynë i lidhjes së njerëzve dhe natyrës na lejon të angazhohemi dhe të veprojmë për qëndrueshmërinë përmes prizmit të sektorit privat dhe komunitetit bujqësor, " thanë nga Biznesi qarkullues i Kosovës.

Emri i biznesit:
BOTANIC

Lokacioni:
Skenderaj, Kosovë

Misioni **social/ekologjik:** Nuk ka mbeturina në procesin e prodhimit; punësimi i grave nga zonat rurale

Viti i themelimit:
2019

Themeluesit/Ekipi:
Blerinda Velju, Arnita Velju

Aktivitete kryesore:

Shitja e çajit organik në paketim të ricikluar dhe me filtra të biodegradueshëm

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Përdorimi i materialeve ekologjike; praktikat e qëndrueshme dhe rigjeneruese në bujqësi

Modeli i biznesit

qarkullues: Burimet natyrore, të ripërtëritshme; zvogëlimi i përdorimit të lëndëve të para; minimizimi i mbetjeve të deponisë

Klientët dhe grupi i synuar:

Farmacitë, dyqanet për produkte organike, restorantet

Shpërblimet/mirënjohjet:

Ideja më e mirë e gjelbër për vitin 2021 - në konkursin rajonal të 10-vjetorit të Balkan Green Ideas (BGI)

Informacione për kontaktin:

botanic.shpk@gmail.com
<https://www.botanic-ks.com/>
<https://www.instagram.com/botanicllc/>

Funded by
the European Union

Civil Society and Youth for Inclusive and
Sustainable Development through
Circular Economy in North Macedonia

BOSNJA DHE HERCEGOVINA

MAJA HALILOVIQ: BIOHAKER ME QIRA

Maja Halilović ishte një fëmijë kurioz i fiksuar pas shkencës dhe librave që në moshë të re. Me kalimin e kohës, ajo zhvilloi një pasion për të ashtuquajturën

Modë "e gjallë" u bë biodizajnerja e parë në Bosnjë dhe Hercegovinë, me shumë vite punë dhe kërkime në fushën e materialeve të qëndrueshme dhe të degradueshme të bazuara në baktere dhe mbetje organike.

Në këtë mënyrë, ajo filloi të bënte rroba, bio-ambalazhe, bio-qirinj, bionaftë, biomateriale të ndryshme... për të zëvendësuar materialet e dëmshme industriale, qeset plastike, por edhe për të prezantuar një moment të ri ekologjik në mënyrën e veshjes, ngrohjes dhe jetesës pa grumbulluar mbeturina.

"Magjepsja ime me mbeturinat organike dhe SCOBY (ai nënprodukt i gomës nga kombuça) është rritur në një karrierë të plotë në biodizajn. Unë nuk kisha një plan të madh - vetëm eksperimente në kuzhinën time që u kthyen në produkte të patentuara dhe çmime ndërkombëtare," tregon Halilović për biznesin e saj.

Çmimet e ndihmuan atë të ekspozonte krijimet e saj në qytete si Londra, Beogradi dhe Këlni, ndërsa përmes Bio Co Culture, projektit të saj pasionant, ajo bashkëveproi me artistë dhe shkencëtarë për ta bërë biodizajnin më të disponueshëm.

Në të njëjtën kohë, Halilović është një lojtare solo. Vetëm ajo, palltoja e saj laboratorike dhe kontratat me kompani ose institucione për projekte specifike. "Më paramendoni si një 'biohacker me qira', që lidh shkencën, artin dhe qëndrueshmërinë," thotë ajo.

Lidhur me modelin qarkullues të biznesit, Halilović i përmbahet mantrës së saj: mbeturina = lëndë e parë.

"Unë i shndërroj bazat e shtresuara të kafesë në bionaftë, lëvozhgat e vezëve në biofurnizime dhe mbetjet e ushqimit në qirinj (Biocandle, fëmija im i shpërblimeve). Kompanitë më angazhojnë për të transformuar mbeturinat e tyre në produkte që mund t'i shesin ose t'i përfshijnë në dizajn. Shembull: Një zinxhir lokal kafenesh tani po ngroh pjesërisht hapësirën e tij me bionaftë të bërë nga mbeturinat e veta. Një rreth i plotë, pa brenga ndërgjegjeje," shpjegon ajo.

Halilović gjithashtu ligjëron për punën e saj kërkimore në fushën e biodizajnit dhe mban punëtori për prodhimin e biomaterialeve.

Për biodizajnuesin, nuk ka dyshim se e gjithë kjo është e rëndësishme, për të gjithë ne.

"Imagjinoni një botë ku plehrat nuk depozitohen, por bëhen mobilie, karburant ose një objekt dizajni. Kjo është e ardhmja për të cilën po luftoj. Meqë ra fjala, prezantimi i potencialit të Bosnjës si një novator i gjelbër? Nuk ka çmim!" theksoi Halilović.

Emri i biznesit:

Biodesign Studio

Lokacioni:

Sarajevë, Bosnjë dhe Hercegovinë

Aktivitetet kryesore: Hulumtimi dhe zhvillimi i biomaterialeve; projektimi i eko-produkteve; edukimi mbi abortet dhe biodizajnin; ekspozitat dhe instalimet publike; konsultimet mbi praktikën e qëndrueshme; bioartet dhe projektet bashkëpunuese; përfaqësimi për klimën

Misioni **social/ekologjik:** Revolucion i mbeturinave; Përfaqësimi për zero mbeturina; Qëndrueshmëria ndaj Klimës; Angazhimi i të rinjve

Klientët dhe grupi i synuar: klientët B2B :brendet e vetëdijshme ekologjike, sektori i hotelarisë dhe mikpritjes, muzetë/galeritë dhe prodhuesit e mbeturinave; konsumatorët B2C : blerësit etikë, dashamirët e biodizajnit, prindërit/ edukatorët; Institucionet: shkollat/ universitetet

Shembuj të ndikimit:

4 ton mbetje organike në vit për prodhimin e produkteve, në vend të deponisë; janë bërë 1000+ bio-qirinj, 500+ pjesëmarrës të trajnuar në biodizajn; 3 partneritete të vazhdueshmeme eko-organizatat nga Ballkani; 1 ekspozitë e përhershme muzeale

Kur shikon nga e ardhmja, ajo kthehet në të kaluarën, kur filloi gjithçka.

"Mbaj mend, kur mora patentën e produktit tim, festova duke bërë një qiri nga shtresimi i kafes të mëngjesit. Unë jam një biodizajnuese e vetme që e kthen një kufomë në një revolucion - një llambë me guaskë vezësh në të njëjtën kohë, ngadalë. Le të normalizojmë 'plehrat' si një burim kryesor!" apelon ajo.

Viti i themelimit:

2017

Themeluesit/Ekipi:

Maja Halilović

Modeli i biznesit

qarkullues: Ripërdorimi dhe riciklimi i materialeve; Ridizajnimi i produkteve; Punëtoritë edukative si shërbim; Riparimi dhe rigjenerimi bashkëpunues; Qiraja e artit/ Lizingu; Prodhimi i ciklit të mbyllur; Platformat e ndarjes së njohurive

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Inovacioni-mbeturinat në resurse; gjenerimi i energjisë së ulët; dizajni me rreth të mbyllur; transparenca radikale

Të ardhurat / qarkullimi vjetor i mjeteve:

15-25.000 EUR për vitet 2023 dhe 2024 ;

Shpërblimet/mirënjohjet:

Shpërblimi i artë i Koresë së Jugut për "Bioqirinj" e dhënë nga KIPO/KWIA; medalje bronzi në Ekspozitën e 75-të ndërkombëtare të inovacionit "IENA" në Nurnberg; shpërblimi MADE IN BIH 2023; shpërblimi Balkan Green Ideas BiH;

Informacione për kontaktin:

<https://majahalilovic.com/>
<https://www.instagram.com/majabiodesigner/>
<https://www.linkedin.com/in/maja-halilovi%C4%87-biodesigner/>

"WOOD SURGERY/ LEJLINA RADIONICA": NJË SHKËLQIM I RI PËR MOBILJET E VJETRA

"Nga një bodrum i mykur i Sarajevës, nga ambientet e shkollës ushtarake të anglishtes, erdhi ky model i konferencës

"Karrige #lupina siç nuk e kemi parë kurrë më parë," lexohet në një postim në faqen e Facebook-ut "Wood Surgery/ Lejlina radionica".

Ky postim tregon vetëm një pjesë të angazhimit dhe veprimtarisë së avokates Lejla Selimoviq, e cila e pezulloi ligjin, sepse ndihej më mirë me mjete në duar - në një punëtori.

Selimoviq përmes biznesit të saj të „Wood Surgery” / Lejlina radionica” kryen riparimin, restaurimin dhe ridizajnimin e mobiljeve që "mbledh pluhur" në bodrumet, garazhet, papafingot ose vilat e dikujt. Në duart e kësaj avokate nga Zenica, Bosnja dhe Hercegovina, këto pjesë të hedhura marrin një shkëlqim të ri dhe, më pas, gjejnë një funksion të ri dhe dekorojnë shtëpitë.

"Nga natyra, unë jam një tip introvert dhe krijues. Gjithmonë më kanë pëlqyer ngjyrat, më ka pëlqyer të vizatoj, të vërej gjëra të bukura dhe të ndryshme. Krejt rastësisht jam diplomuar në Fakultetin Juridik, kam punuar për dy vjet në profesion, siç pritet prej nesh pasi të marrim diplomën. Në një moment, ndërsa kërkoja 'vendin tim në diell' në mjedisin e pasigurt të biznesit dhe duke punuar midis orës 8 të mëngjesit dhe 4 të pasdites, vendosa të kthehem në anën time krijuese.

Ndërsa po rregulloja banesën, kuptova se nga mobiljet e vjetra, në dukje të papërdorshme, mund të krijoheshin pjesë interesante dhe origjinale, dhe u interesova për atë zonë të panjohur më parë,"thotë Selimoviq.

Në fillim, Selimoviqi bëri kolltuqe, karrige, por edhe pjesë më të mëdha, të tilla si bufe dhe komodat. Rezultoi se mobilje të tilla masive janë mjaft jopraktike për punë, magazinim, transport, por edhe për grumbullim për sa i përket kohës dhe përpjekjes. Sot, atij i pëlqen më shumë të krijojë karrige dhe kolltuqe.

"Përveç arsyeve praktike, ata i japin një shenjë të veçantë hapësirës dhe thonë shumë për pronarin", thekson ajo.

Ajo i blen mobilje me çmime simbolike, shumë shpesh njerëzit ia japin ato, ajo shëtit nëpër tregje për sende të vjetra dhe të përdorura, kërkon në internet dhe nëse një kompani shet mobilje të vjetra të shkruara - ajo do të shfaqet edhe atje. Ai sheh potencial aty ku shumica e njerëzve shohin mbeturina.

Mobiljet që ajo rikthen janë projektuar dhe prodhuar kryesisht në vitet 60, 70 dhe 80 të shekullit të kaluar - pjesë me të cilat janë pajisur zyrat e fabrikave, institucioneve dhe ndërmarrjeve të mëdha, me mbishkrim „Made in Yugoslavia“. Gjithashtu shpesh bëhet fjalë për pjesë që i përkasin stileve Vintage dhe Mid Century Modern.

"Zakonisht punoj me pjesë që janë të paktën 50 vjeç, dhe ndonjëherë vetë procesi i çmontimit pa shkakton dëme është një sfidë e vërtetë. Bulonat janë të ndryshkur, thonjtë të plasurit, ka të paktën tre shtresa të ndryshme boje në mobilje, sedilja e karriges është veshur të paktën dy herë, disa pjesë mungojnë dhe struktura prej druri është kafshuar... Koha që duhet për t'u restauruar varet nga copa në copë, pasi çdo karrige ose kolltuk ka historinë e vet. Përveç gjendjes, kjo varet edhe nga ajo që pret klienti dhe si e imagjinon produktin përfundimtar," shpjegon ajo.

Tani, produktet e saj promovohen vazhdimisht në rrjetet sociale, dhe kërkojnë edhe jashtë Bosnjës dhe Hercegovinës, megjithëse logjistika mund të jetë pengesë. Në të njëjtën kohë, Selimović shkon kundër stereotipeve që "zdrakhtaria është vetëm për burrat".

Emri i biznesit:

Wood Surgery/ Lejlina radionica

Lokacioni:

Zenica, Bosnje dhe Hercegovinë

Modeli i biznesit qarkullues:

Riparim; restaurim; ridizajnim

Klientët dhe grupi i synuar:

Popullsia më e gjerë

"Ashtu si kudo në rajon, kushtet për gratë sipërmarrëse në BH janë mjaft të pamëshirshme dhe mjedisi është dekurajues. Megjithatë, fakti që pranova një profesion që trajtohet si profesion meshkujsh më ndihmoi dhe luajti një rol të madh në ngritje në detyrë", thekson ajo.

Përveç promovimit, rrjetet sociale janë gjithashtu të përshtatshme për arsim, kështu që ajo u drejtohet bashkëqytetarëve të saj atje. Duke ripërdorur dhe ricikluar, ato parandalojnë krijimin e mbetjeve të reja dhe kështu mbrojnë mjedisin jetësor.

"Pjesa më e madhe e pjesëve në punëtorinë tonë janë në të vërtetë artikuj, destinacioni përfundimtar i të cilëve duhet të ishte pjesa më e madhe e mbeturinave. Ne jemi krenarë për numrin e pjesëve të vjetra që kanë kaluar nëpër duart tona dhe besojmë se të paktën kemi kontribuar pak për ta bërë planetin tonë një vend më të bukur për të jetuar," theksoi Selimović.

Themeluesit/Ekipi:

Lejla Selimović

Aktivitetet kryesore:

Restaurimi dhe shitja e mobiljeve të vjetra

Misioni social/ekologjik:

Transformimi i karrigeve dhe kolltukëve të vjetër-mbeturina në mobilje unike; reduktimi i mbeturinave

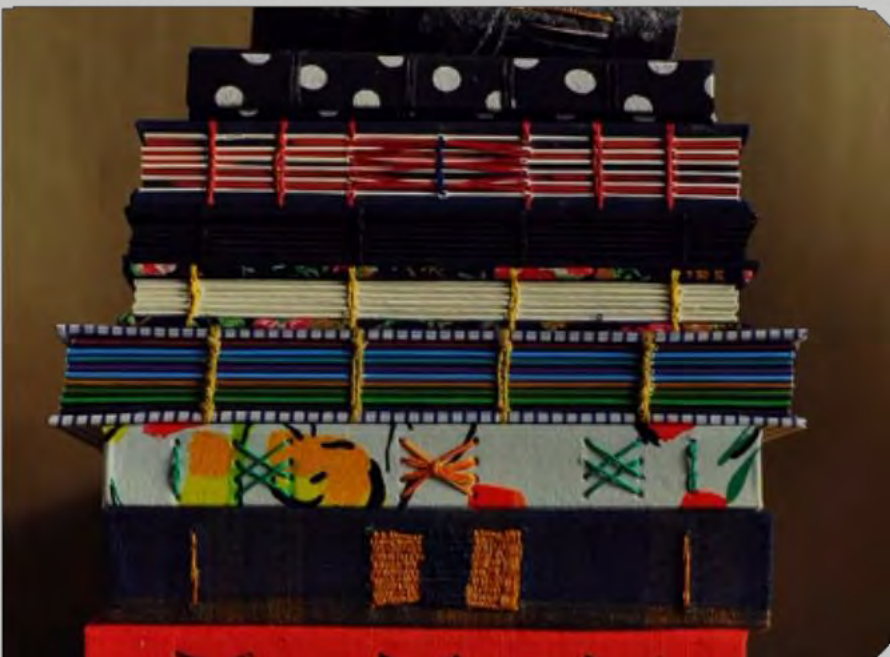
Shembuj të ndikimit: Kërkesat për produkte jashtë BH

Informacione për kontaktin:

https://www.instagram.com/lejlinaradionica_woodurgery/

<https://www.facebook.com/selimoviclejlaa>

"STUDIO TISA": EKO-BRAND ME STATUSIN E ARTIZANATIT ARTISTIK

Nina Stanareviq në Bosnjë dhe Hercegovinë njihet si libërlidhësja e vetme - një zejtare që përzien traditën me teknologjinë në lidhjen e librave. Por jo libra "të zakonshëm", por libra të përbërë nga materiale të shumëfishta, të cilave ajo përpiqet t'ua zgjasë jetëgjatësinë në vend që të përfundojë në shportë.

Edhe harabelat në Banja Luka dinë për dashurinë e saj për qëndrueshmërinë dhe ekologjinë, e cila daton 25 vjet më parë kur ajo shkoi në shkollën fillore, ku ndoqi një seksion ekologjik. Ky interesim i mbeti asaj deri në masën që ajo madje konsideroi të studionte ekologji pas shkollës së mesme. Por në fund ajo vendosi për dizajnin grafik.

Me 10 vjet përvojë pune, pjesën më të madhe të kohës e kaloi në industrinë e tekstilit.

Një rrugë e tillë e ndihmoi atë të hapte "Studio Tisa", një biznes i vogël nga Banja Luka. Është një eko-brend me statusin e një zanati artistik, përmes të cilit krijon produkte po aq të mira si për përdoruesit ashtu edhe për mjedisin në baza ditore.

"Më së shumti bëj skica, albume fotografish, libra me skrap, ditarë, fletore..."

Herë pas here bëj edhe sende të dobishme dhe dekorative prej druri, të tilla si tabaka, pllaka dhe të ngjashme, kur arrij të marr mbetje druri nga marangozët lokal, "shpjegon Stanareviq.

Meqenëse qëndrueshmëria dhe ekologjia janë bërë mënyra e saj e jetesës, ajo hodhi gjithçka që dinte në biznesin "Studio Tisa".

"E gjitha filloi kur në vitin e fundit të studimeve të mia fillova të bëja skica nga materiale të gjetura: copa letre dhe kartoni, copa tekstili nga projekte të vjetra qepjeje dhe i lidha ato me perin për qepje sepse lexova se mund të ishte një alternativë e mirë për perin për lidhjen e librave. Që atëherë, unë e kam mbajtur atë mënyrë pune - me përdorimin e materialit të gjetur dhe të hedhur, " rrëfen ajo.

Ajo është lloji i personit që preferon të bëjë diçka vetë sesa ta blejë atë. Ajo u frymëzua nga disa blogje DIY (bëje vetë) Ajo shikonte, studionte dhe aplikonte.

"Për vite me radhë kam përdorur tekstile të përdorura dhe të ricikluara për kopertinat e librave, si mbulesa jastëkësh, rroba të vjetra... Pastaj fillova të eksperimentoja me ngjyrosjen dhe veçanërisht ngjyrosjen natyrale me mbeturinat ushqimore, bimët invazive dhe shtimin e qëndisjes dhe 'punch needle' dhe të gjitha mënyrat e tjera të përmirësimit të tekstileve. Dhe pastaj gjeta një furnizues letre që ofronte letër të ricikluar dhe eko-letra, " tha Stanareviq.

Sot funksionon ende në këtë mënyrë, dhe më shumë. Ajo nuk ka blerë tekstile të reja për tre vjet - ajo blen rroba të përdorura, nga rroba të vjetra ose tekstil shtëpiak.

"Unë përdor fijen e ricikluar të bërë në vend nga mbeturinat tekstile nga BH. Punoj me letër ekologjike dhe të ricikluar, prodhuar në fabrika të gjelbra që përdorin më pak ujë, energji ere dhe zëvendësojnë 40% të celulozës me mbetje bujqësore, shpjegon pronari i "StudioTisa".

Praktikisht, në vend që të hedhë, ajo transformon. Në studion e saj, ajo përpigjet të punojë me sa më pak mbeturina të jetë e mundur.

"Unë bëj letrën time nga mbeturinat e mia, përdor copëzat e njerëzve të tjerë si druri, tekstili dhe lëkura, dhe i jap copëzat e mia që të tjerët të bëjnë diçka prej tyre: copëza lëkure për të bërë stoli, copëza druri për lodrat e fëmijëve, etj.," deklaroi Stanareviq.

Emri i biznesit:

Studio Tisa

Lokacioni:

Banja Luka, Bosnjë dhe Hercegovinë

Aktivitetet kryesore:

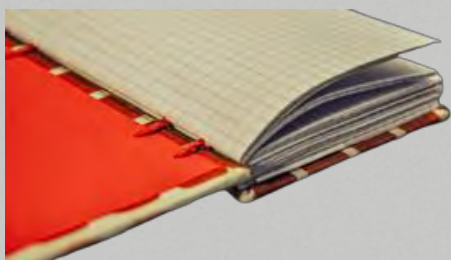
Krijimi i librave të lidhur me dorë nga materialet e gjetura dhe të ricikluara

Misioni **social/ekologjik**:
Reduktimi i mbetjeve; mbështetja e prodhimit lokal

Klientët dhe grupi i synuar:

Publiku i gjerë

Për sa i përket lidhjes me komunitetin lokal, ajo thotë: "Unë ofroj produkte që janë të mira për mua si krijues, për ty si përdorues dhe për planetin tonë Tokë sapo të mbarosh me to."

Herë pas here do të gjeni edhe punëtoritë e saj kryesore në lidhje me lidhjen e librave dhe eko-temat, ose montimin e videove DIY për rrjetet sociale. Ajo është gjithashtu e përfshirë në mënyrë aktive në komunitetin e zejtarëve dhe artistëve, ku organizon pazare të vogla pop-up.

"Produktet e mia janë mjaft specifike, të veçanta, veçanërisht për shkak të fokusit të fortë në qëndrueshmëri. Besoj në prodhimin lokal!", thekson Stanareviq.

Viti i themelimit:

2021

Themeluesit/Ekipi:

Nina Stanareviq, themeluese, lidhëse librash, dizajnuese

Modeli qarkulluesit i

biznesit: ripërdorimi, riciklimi, ridedikimi

Praktikat e

qëndrueshmërisë: Përdorimi i eko-materialeve, riciklimi dhe ridedikimi i materialeve

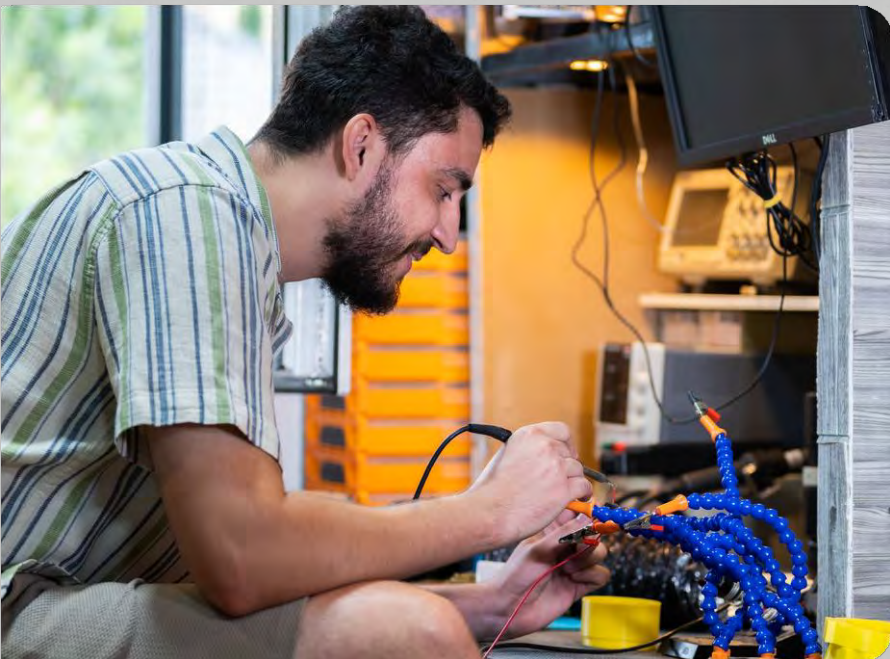
Shpërblimet/mirënjohjet:

Vendi i parë në thirrjen publike "Bëhu dikush me eko biznes" për bizneset e vogla ekologjike në Bosnjë dhe Hercegovinë

Informacione për kontaktin:

https://www.instagram.com/studio_tisa/

"PRINT YOUR FIX": PRINTIMI 3D MUND TË RIPAROJË DHE ZËVENDËSOJË ARTIKUJT

Imagjinoni, në vend që të hidhni një dorezë të thyer sirtari ose një pjesë të humbur nga loja juaj e preferuar sociale, thjesht po bëni një të re, pikërisht atë që ju nevojitet. Kjo është fuqia e printimit 3D.

Meqë ra fjala, printimi 3D nuk është vetëm një teknologji futuriste që tingëllon bukur - është diçka nga e cila mund të përfitojnë të gjithë. Në këtë mënyrë mund të riparoni, përmirësoni, ricikloni artikujt që përndryshe do të përfundonin në plehra. Në vend që të blini një të re, ju thjesht zgjasni jetën e të vjetrës. Përveç që është praktike dhe e qëndrueshme, mund të jetë gjithashtu super krijuese - mund të printoni çdo gjë, nga zbukurimet unike deri te pajisjet dhe makineritë e dobishme për përdorim specifik.

Të gjithë këtë e ka kuptur Muhamed Jusufagiq nga Bosnja dhe Hercegovina, i cili tani zotëron biznesin e printimit 3D - "Print Your Fix". Në gjimnaz është "infektuar" me elektronikë dhe informatikë. Ndërsa bashkëmoshatarët e tjerë mendonin për lojëra ose programim, ai ishte gjithashtu i interesuar në kalkulatorët grafikë.

"Fillova t'i marr ato kalkulatorë dhe t'i rregulloj, sepse shpesh ishin të prishur. Kështu që vazhdova me kompjuterë të vjetër dhe konsola të vjetra lojërash.

Kuptova se ka shumë konsola të prishura dhe kjo mund të sigurojë jetesë të mirë. U ktheva kryesisht në përpunim makinerik, sepse shpesh hasja në dëmtime fizike dhe më duhej të fusja pjesë zëvendësuese dhe të ngjashme,"rrëfen Jusufagiq.

Gjatë ditëve të tij të fakultetit, çmimet për printerët 3D filluan të bien. Nëse në të kaluarën janë shitur me 1000-2000 euro, atëherë kanë ardhur në 250-300 euro. Tashmë mund të përballonte një makinë të tillë, dhe që nga viti 2016 ai ka zotëruar një printer 3D. Të jetë mjeti i tij për ta ndihmuar atë në zëvendësimin, shërbimin ose përsheptimin e riparimit të sendeve të ndryshme.

"Pasi të dizajnoj një pjesë, mund ta printoj atë për një kohë të pacaktuar në çdo printer. Domethënë, nëse mund ta zgjidh problemin tim, do të jem në gjendje të ndihmoj këdo, kudo në botë. Për shembull, tre vjet më parë po riparoja kufje, dhe i njëjti dizajn më erdhi përsëri javën e kaluar, nga një person tjetër. Plasaritja ishte në një vend identik, kështu që unë përdora të njëjtin skedar për ta riparuar. Ato kufje nuk prodhohen më dhe janë me cilësi mjaft të lartë, funksionale dhe do ishte fatkeqësi nëse përfundojnë në mbeturina,"thotë ai.

Në përgjithësi, printimi 3D është në dy faza: dizajni dhe printimi. Përmes një zgjidhjeje softuerike, bëhet një model 3D dhe materiali i produktit gjithashtu luan një rol të madh. Ajo që ka rëndësi është se nga çfarë është bërë, nëse është rezistente ndaj diellit, shiut, të ftohtit...

"Nëse printeri 3D përdoret për dekorime, vazo ose të ngjashme - atëherë materiali nuk është aq i rëndësishëm. Por nëse bëjmë pjesë zëvendësimi për automjetet, për makineritë në industri, në atë rast duhet **pasur kujdes**," shpjegon pronari i „Print Your Fix“.

Plastika e përdorur për printimin 3D mund të jetë organike ose me bazë naftë. Ekomiqësore janë ato me bazë bimore, me niseshte, etj. Dhe kjo është e rëndësishme, sepse printimi lëshon mikrogramca në ajër, kështu që materiali duhet të jetë miqësor me mjedisin për t'u aplikuar në një atmosferë shtëpie dhe, rrjedhimisht, për blerësin.

Emri i biznesit:

PrintYourFix

Lokacioni:

Sarajevë, Bosnjë dhe Hercegovinë

Aktivitete kryesore:

3D dizajni dhe printimi

Misioni **social/ekologjik**: Zgjatja e jetëgjatësisë së produkteve dhe reduktimi i mbetjeve.

Klientët dhe grupi i synuar:

Klientët që kanë një problem specifik dhe kanë nevojë për një dizajn të veçantë të mobiljeve ose makinerive; klientët që kanë pajisje të prishura, por funksionale dhe kanë nevojë për një pjesë të printuar zëvendësuese 3D; klientët që duan të përmirësojnë dizajnin e një makine, veglave, etj.

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Riparimi, ridedikimi, riciklimi dhe përdorimi i eko-materialeve

Informacione për kontaktin:

<https://printyourfix.com>
<https://www.instagram.com/printyourfix/>
www.linkedin.com/in/muhammed-jusufagic
<https://www.thingiverse.com/printyourfix/designs>

"Ky është një mjet që bën të mundur manifestimin e ekonomisë qarkulluese. Sidomos kur materialet bimore përdoren dhe mirëmbahen, ndryshe nga ato në treg. Çdo mjet është një shpatë me dy tehe, kështu që një teh është ekonomia qarkulluese," thekson ai.

Printimi 3D është një teknologji e re dhe kërkon kohë për t'u përshtatur, që njerëzit të jenë të vetëdijshëm për mundësitë e saj. Ky është një nga qëllimet kryesore të "Print Your Fix".

"Për tre vitet e fundit, jam përpjekur ta afroj atë me ta, t'u tregoj atyre potencialin e saj dhe se si ajo mund t'ua bëjë jetën më të lehtë. Madje edhe ne 'të udhëzuarit' ende nuk e dimë se cili është potenciali i vërtetë. Ajo që është e sigurt është se kërkesa po rritet. Unë kam publikuar shërbimet e mia në platformat lokale, si dhe shërbimet e bashkëpunëtorëve, dhe interesi po rritet. Megjithatë BH është një treg i vogël, me vetëm 2,5 milion banorë, ka ende një nevojë në rritje për edukim dhe shërbim," tha Jusufagić.

Viti i themelimit:

2023

Themeluesit/Ekipi:

Muhamed Jusufagić

Modeli qarkullues i

biznesit: Riparimi, apciklimi, riciklimi

Shembuj të ndikimit:

Janë ruajtur të paktën 1.000 pajisje duke i ridedikuar, riparuar ato drejtpërdrejt ose tërthorazi, duke bërë një dizajn më të këndshëm për prerjen dhe riciklimin e shisheve plastike PET, duke bërë makina për Universitetin e Sarajevës PMF - biologji ANT SPINNER pajisje për dokumentimin e insekteve spinner të insekteve, dhe skedarët janë në dispozicion në internet falas.

"ORMARIĆ": RIFRESKIMI I KABINETIT PËRMES SHKËLQIMIT DIGJITAL

Moda e qëndrueshme dhe ripërdorimi i veshjeve po bëhen gjithnjë e më popullore, dhe

"Ormarić" është një kompani nga Bosnja dhe Hercegovina që mbështet në mënyrë aktive këtë ndryshim. Por jo vetëm për blerjen, por edhe për shitjen e rrobave në një vend, me çrast rrobat qarkullojnë, shkëmbehen, u jepet një shans i dytë, i tretë, i katërt.

Ajo që filloi si një ide e vendit të dytë në një konkurs lokal për startape në Bosnjë dhe Hercegovinë, një vit e gjysmë më vonë, katër të rinj filluan aplikacionin e tyre, përmes të cilit ata tashmë krijuan një komunitet të angazhuar në internet.

"Vumë re një problem të madh - njerëzit u përpoqën të gjenin rroba të dorës së dytë në internet, nëse mund të gjenin ndonjë. Ne duam t'u japim atyre mundësinë për të fituar para duke ndihmuar mjedisin jetësor. Duke shkëmbyer rroba, ne e bëjmë modën më të qëndrueshme dhe më të gjelbër," thotë Emir Kurtoviq, drejtor ekzekutiv i "Ormarić".

Aplikacioni i "Ormarić" është një hapësirë virtuale, një tabelë digjitale për shpallje, ku përdoruesit mund të shesin rrobat, këpucët, kozmetikën, si dhe aksesore të tjerë të modës - orë, stoli, shalle, kapele, çanta dore dhe të ngjashme.

Procesi i blerjes dhe shitjes së "Ormarić" është i thjeshtë. Profili i përdoruesve, ngarkimi i fotografive dhe përshkrimet e veshjeve që ata shesin dhe blerësit mund të zgjedhin nga kategori të ndryshme dhe të filtrojnë sipas madhësisë, ngjyrës, çmimit ose lokacionit. Pasi të gjejnë zërin e dëshiruar ose të kërkojnë mbi 20.000 produkte, ata mund ta blejnë atë lehtësisht përmes mënyrave të sigurta të pagesës, kështu që produkti dërgohet në adresën e tyre.

Por, "Ormarić" nuk është vetëm një platformë për blerje dhe shitje - është gjithashtu një platformë për arsim.

Përmes ngjarjeve humanitare dhe aktiviteteve edukative, ekipi përpiqet të krijojë gjenerata të vetëdijshme që do të jenë konsumatorë më të përgjegjshëm, por edhe të zvogëlojnë mbeturinat e tekstilit.

"Kemi investuar shumë kohë dhe përpjekje për t'i kthyer komunitetit. Dhjetorin e kaluar, ne organizuam një treg bamirësie studentore për veshjet e përdorura. Ne po punojmë për promovimin e aspekteve pozitive të modës së dorës së dytë tek brezat e rinj dhe përhapjen e kulturës 'të shkëlqimit', " thotë Kurtoviq.

Ata gjithashtu i komunikojnë këto vlera përmes iniciativave të ndryshme në profilin e tyre në Instagram. Aty do të gjejsh aksione të këtij lloji

"pastro dollapin, fito para dhe udhëto për në Romë." Gjithashtu, se "shkëlqimi është më i mirë në çifte" ose "shkëlqimi është një mënyrë për të luftuar modën e shpejtë që shkatërron planetin".

Gjatë rrugës, ata gjithashtu promovojnë koncepte "apciklimi" dhe "transformimi i vjetër për të ri".

"Industria e modës ka një ndikim të madh në mjedis jetësor, por kalimi në blerje të produkteve të përdorura dhe në internet mund të zvogëlojë ndjeshëm gjurmën ekologjike.

Prodhimi i rrobave të reja kërkon resurse të mëdha dhe prodhon shumë mbeturina. Platformat online bëjnë të mundur gjetjen e brendeve që përqendrohen në qëndrueshmërinë dhe prodhimin etik, në mënyrë që qytetarët të jenë të sigurt se blerja e tyre mbështet praktika miqësore me mjedisin dhe të përgjegjshme, "është qëndrimi i "Ormarić".

Emri i biznesit:

Ormaric

Lokacioni:

Sarajevë, Bosnjë dhe Hercegovinë

Misioni **social/ekologjik**:
Reduktimi i ndikimit të modës së shpejtë; reduktimi i mbetjeve tekstile

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Ripërdorimi i pjesëve të veshjeve

Klientët dhe grupi i synuar:

Publiku i gjerë i BH

Viti i themellimit:

2023

Themeluesit/Ekipi:

Drejtori gjeneral Emir Kurtović, Menaxheri i produkteve Bilal Hodžić

Aktivitete kryesore:

Tregu online i veshjeve të përdorura

Modeli i biznesit

qarkullues:

Ripërdorim

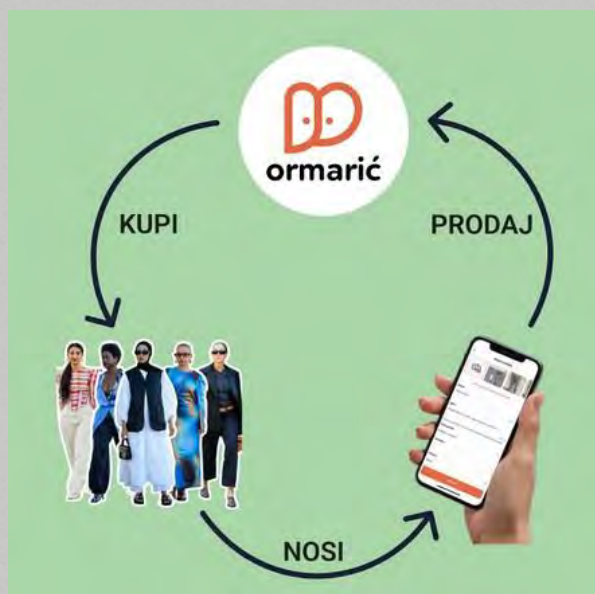
Shembuj të ndikimit:

1.500.000 litra ujë të kursyer; më shumë se 16.000 përdorues; mbi 3.000 copë veshje me një pronar të ri

Informacione për kontaktin:

info@ormairc.app
<https://www.ormaric.app>

Funded by
the European Union

Civil Society and Youth for Inclusive and
Sustainable Development through
Circular Economy in North Macedonia

SERBIA

"NEWPEN": LAPSA DHE BOJËRA TË BËRA NGA GAZETAT

A e dini se një laps mund të vizatojë një vijë prej mbi 50 kilometrash, shkruajë mbi 45.000 fjalë, durojë mbi 20 mprehje dhe bëjë 654,873 super-solo në daulle?

E pra, deri në vitin 2017, as Slavica dhe Dragan Markoviq nga Smederevska Palanka nga Serbia nuk i dinin këto gjëra, të cilët, pasi kuptuan se nuk donin të merreshin më me mikpritjen dhe "pub-in e tyre irlandez", vendosën të hynin në një aventurë me lapsa dhe ngjyra grafiti të bëra nga letra e ricikluar e gazetës, për të ofruar diçka të re dhe miqësore me mjedisin në treg përmes "NewPen".

"Një mbrëmje, unë dhe gruaja ime pamë filmin 'The Strange Life of Timothy Green', një histori në të cilën një nga protagonistët punon në një fabrikë lapsash. Pas disa ditësh, mendoj se ishte në National Geographic, u shfaq një dokumentar për fabrikën Stella. Dhe pastaj na erdhi në mendje se askush në Serbi nuk prodhon më lapsa grafiti, kështu që - ne mundemi! Fillova të hulumtoj, pashë se si në Kinë dhe Indi janë bërë nga gazetatat e vjetra dhe nuk kishte më dilemë se me çfarë do të merremi," thotë Dragan Markoviq nga "NewPen".

Për nevojat e biznesit me bashkëshorten, ai thirri edhe dy miq të tjerë dhe në vitin 2018 ata themeluan kompaninë. Por nuk ishte deri në janar 2019 që një makinë mbërriti nga Kina në mënyrë që ato të mund të futeshin në prodhim.

"Ne përdorim vetëm tre komponentë: grafit, gazeta të palexuara ose letër dhe ngjitës të ricikluar. Kina na dha një specifikim ngjitës, por vinte era rrëshirë dhe ne as nuk e dinim nëse ishte i shëndetshëm për t'u përdorur. Për fat të mirë, në ndërtesën ku ne punojmë, është një kompani tjetër që është e angazhuar në prodhimin e regjistruesve, kështu që ata propozuan një ngjitës të bazuar në niseshte misri. Ai ngjitës doli të ishte fantastik për prodhimet tona," kujtoi Markoviq.

Në fillim, ata mblidhnin gazeta nga hotelierët, lokalet, kafenetë. Megjithatë, puna filloi kur ato u bashkuan me "Politika", sepse nga njëra anë ata kishin nevojë për një furnizues standard të letrës, por nga ana tjetër, vetëm këtë edicion dhe atë të "Zhurnali sportiv" u përshtatet atyre për lapsat e tyre, për shkak të formatit, për shkak të cilësisë së letrës.

"Duhej të testonim produktet tona në Entin për shëndetin publik, sepse të gjithë po përtypin nga lapsat. Kemi rezultate të shkëlqyera! Pastaj i dhamë lapsa djalit tonë të klasës së katërt shokëve të tij, dhe paralelisht ua dhamë edhe shokëve tanë që kanë fëmijë. Përsëri morëm informacione kthyes të shkëlqyera! Sigurisht, ne endeshim me trashësinë e lapsave, derisa kuptuam se 7 mm është madhësia ideale," thotë ai.

Pas një ngadalësimi të lehtë të pandemisë, "NewPen" tani po përhapet, si brenda ashtu edhe jashtë vendit në Serbi. Shenjë dalluese e tyre është përdorimi i letrës së ricikluar në vend të drurit, materialeve jo toksike, konsumit minimal të energjisë dhe punimit dominues të dorës, i cili, sipas Markoviç, tregon një orientim të qartë drejt mbrojtjes së mjedisit jetësor. Dhe gëzim për fëmijët, si grup i synuar.

"Janë rreth 14 miliardë lapsa druri të bëra në botë çdo vit dhe rreth 82.000 pemë janë prerë për këtë. Për lapsat tanë nuk është e nevojshme të presim ndonjë kërcell të ri! Gjithashtu, një ton letër e ricikluar kursen 12 pemë nga prerja. Kjo do të thotë se ne kemi ruajtur një park të bukur me prodhimin tonë për këto katër vjet. Në të njëjtën kohë, produktet tona janë të destinuara për më të rinjtë. Një nga misionet tona është të rrisim gjeneratën e individëve të ndërgjegjshëm për mjedisin jetësor përmes nesh", thekson Markoviç.

Sipas tij, është e rëndësishme që lapsat dhe bojërat që ofrojnë, përveçse janë miqësore me mjedisin, të jenë edhe të një cilësie të mirë. Ai që shkon në dyqan mund ta blejë një herë sepse është specifik, miqësor me mjedisin jetësor, interesant, por do të shkojë ta blejë për herë të dytë nëse është cilësor dhe funksionon për të.

"Nga ana tjetër, lapsat do të shiten gjithmonë. Mbjaj mend kur fëmija im shkante në shkollë, mësuesi i tij i kërkonte të shkruante më shumë me laps për shkak të aftësive motorike të dorës. Është e njëjta gjë me gazetatat, disa njerëz gjithmonë do t'i rendisin gazetatat me kafe, edhe pse shumë lexojnë portale. A dini për 'Argëtuesin politik'? Ato janë paraqitur në vitin 1936 dhe tani kishin ditëlindjen e 86-të dhe 17.000 kopje. Ne bëmë 17.000 lapsa nga argëtuesit e tyre të pashitur dhe secili numër shkante me një laps. Ka edhe gazeta nga jashtë, botime që nuk shiten, ato që kanë mbetur, kështu që ne bëjmë lapsa prej tyre. Kjo është ajo që quhet ekonomia qarkulluese, "vë në dukje Markoviç.

Emri i biznesit:

NewPen

Lokacioni:

Smederevska Palanka, Serbi

Misioni social/ekologjik:

Prodhimi i lapsave dhe bojërave cilësore dhe miqësore me mjedisin jetësor; përdorimi i letrës së ricikluar në vend të drurit dhe materialeve toksike; edukimi mjedisor i të rinjve

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Konsumi minimal i energjisë; fuqia fizike dominuese në prodhim

Klientët dhe grupi i synuar:

Popullsia e përgjithshme me fokus tek të rinjtë; kompanitë; dyqanet; libraritë; mediat

Viti i themelimit:

2018

Themeluesit/Ekipi:

Slavica Cokic Markoviç, drejtore ekzekutive, Dragan Markovic - themelues

Aktivitetet kryesore: Shitja e lapsave dhe bojërave të bëra nga letra e ricikluar e gazetës

Modeli i biznesit qarkullues:

Riciklimi; apcikli.

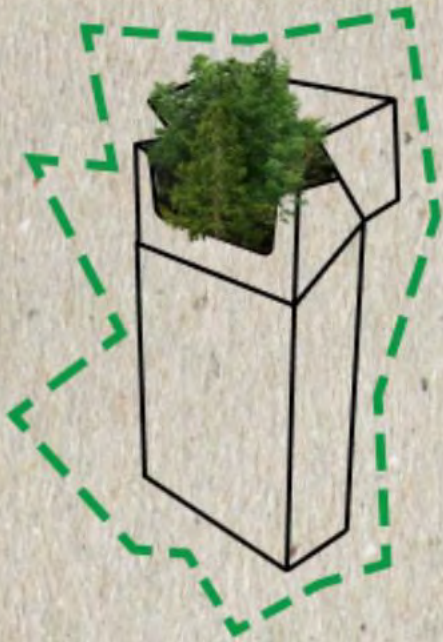
Shembuj të ndikimit: Zgjerimi dhe bashkëpunimi me klientët/kompanitë jashtë vendit; sasi të konsiderueshme pemësh të ruajtura duke përdorur gazeta në vend të pemëve

Informacione për kontaktin:

office@newpen.rs
newpen.sr@gmail.com

<https://newpen.rs/>
https://www.instagram.com/newpen_2018

"NAŠA KUĆA": SIPËRMARRJE SOCIALE OSE "EKONOMI ME SHPIRT"

"Naša kuća" nga Beogradi u themelua në vitin 2007 si shoqatë për mbështetjen e personave me aftësi të kufizuara. Një grup prindërisht u bashkuan me idenë për t'u dhënë fëmijëve të tyre atipikë një jetë kuptimplotë në komunitet.

Tani janë edhe sipërmarrje sociale. Ata punojnë në fushën e asaj që quhet sipërmarrje sociale ose "ekonomi me shpirt", një mënyrë e të bërit biznes që e vendos përfitimin social mbi fitimin.

Në përkthim: ato sigurojnë kushte që personat me zhvillim atipik të jenë aktivë, të dobishëm, të përparojnë dhe të ndërtojnë të ardhmen e tyre, duke u përfshirë në një linjë prodhimi që kënaq afinitetet e më shumë klientëve.

"Përmes veprimtarisë, ne ofrojmë shërbimin e një Qendre të kujdesit ditor, zbatojmë programe edukative për këta persona dhe familjet e tyre, për ofruesit e shërbimeve, asistentët e punës dhe trajnerët, për ekspertët, si dhe edukimin e mjedisit të menjëhershëm dhe komunitetit më të gjerë," shpjeguan nga "Naša kuća".

Një tipar i prodhimit të tyre është se ata përdorin mbeturina.

Respektivisht, ata prodhojnë manualisht letër nga kutitë e zbrazëta të cigareve - ambalazhi me përqindjen më të lartë të celulozës në treg. Letra që ata bëjnë ka dimensione, peshë dhe cilësi të ndryshme.

Është me shumë dedikime, qoftë si letër arti, letër shtypi, por edhe letër e pastruar organikisht për të prodhuar gota letre dhe enë për shpërndarjen e ushqimit që janë të riciklueshme dhe të biodegradueshme.

"Lëndët e para për prodhim mbledhen nga qytetarët, institucionet shtetërore dhe sektori privat, duke përfshirë kështu komunitetin më të gjerë në ciklin e zhvillimit të qëndrueshëm dhe ekonomisë qarkulluese," thonë nga "Naša kuća".

Përveç prodhimit në Beograd, ata kanë krijuar një rrjet të prodhuesve të vegjël të letrës në dhjetë qytete të tjera: Zaeçar, Leskovac, Arangjelovac, Kragujevac, Novi Sad, Feketi, Novi Pazar, Priboj, Lajkovac, Nova Varos, ku njerëzit me aftësi të kufizuara punojnë dhe komunitetet e tyre lokale i furnizojnë ata me lëndë të parë.

Produktet përdoren nga individë, artistë, sektori i biznesit, institucionet arsimore dhe organizatat e shoqërisë civile.

"Ne përfshijmë komunitetin akademik në këtë prodhim për hir të zgjidhjeve inovative - gota dhe enë letre të biodegradueshme - dhe futjen e teknologjive të reja. Ne përdorim një teknikë antike japoneze të prodhimit të letrës falë bashkëpunimit të gjatë me JICA. Në të njëjtën kohë, ne bashkëpunojmë me sektorin ekonomik, i cili na ndihmon në ndërtimin e pajisjeve të përshtatura të punës," thanë nga ndërmarrja sociale.

Ata janë krenarë që shumë kompani përdorin materialin dhe dizajnin e tyre për prodhimin e materialeve të tyre promovuese. Hotelet dhe restorantet përdorin këtë letër dhe paketimin e bërë prej saj.

"Përveç këtij prodhimi unik të letrës, i cili kontribuon drejtpërdrejt në zvogëlimin e mbeturinave të letrës, emetimeve të CO₂ dhe prerjes së pemëve, si dhe kursimin e energjisë dhe ujit, dhe në të njëjtën kohë nxit zhvillimin socio-ekonomik duke punësuar punëtorë të cilët kanë vështirësi për të gjetur punë," Naša kuća ' është gjithashtu e angazhuar në prodhimin e perimeve, sallatave, erëzave dhe mikro erëzave të shëndetshme në një kopsht urban.

Duke vepruar kështu, ne përdorim një teknikë inovative hidroponike", theksojnë ata.

Emri i biznesit:

Naša kuća

Lokacioni:

Beograd, Serbi

Aktivitete kryesore:

Prodhimi manual i letrës me shumë dedikime nga mbeturinat; prodhimi i eko-ambalazhave, prodhimi i perimeve dhe produkteve të kopshtit me teknikë hidroponike; qendra e kujdesit ditor

Misioni social/ekologjik:

Përfshirja aktive e personave me aftësi të kufizuara; mbështetja e këtyre personave dhe familjeve të tyre; reduktimi i mbetjeve

Klientët dhe grupi i synuar:

Grupi kryesor i synuar janë personat me aftësi të kufizuara, dhe klientët janë individët, artistët, sektori i biznesit, institucionet dhe organizatat

Parashikimet e Organizatës së ushqimit dhe bujqësisë të Kombeve të Bashkuara tregojnë se deri në vitin 2050 kjo teknikë do të jetë dominuese, sepse, për shkak të ndryshimeve klimatike, do të jetë e vetmja e aftë për të siguruar ushqim për zonat e mëdha urbane.

"Përveç prodhimit primar, ne po organizojmë një qendër për edukimin e qytetarëve për të gjitha mundësitë për të instaluar kopshte të vogla hidroponike në apartamente dhe shtëpi private," shton Naša kuća.

Si përfundim, misioni i tyre është të japin një jetë kuptimplotë dhe një të ardhme të sigurt për njerëzit me zhvillim atipik në mjedis, por edhe në komunitetin më të gjerë. Duke vepruar kështu, ata shkojnë një hap më tej për të ndryshuar paradigmen dhe pozicionin shoqëror të kësaj popullate.

Mjedisi është i sensibilizuar, i ndërgjegjshëm për mjedisin jetësor, i hapur ndaj ndryshimeve, ku merr pjesë aktive dhe krijon kushte për zhvillim të qëndrueshëm dhe një të ardhme të sigurt për anëtarët e tij.

Viti i themelimit:

2007

Modeli i biznesit

qarkullues: Ridedikimi dhe riciklimi në letër

Themeluesit/Ekipi:

Anica Spassov, kryetar i Shoqatës

Shembuj të ndikimit:

Krijimi i rrjetit të prodhimit në 10 qytete; ndërgjegjësimi për potencialin e personave me zhvillim atipik

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Integrimi i qëndrueshëm i punës dhe pavarësia ekonomike e njerëzve me zhvillim atipik; kursimi i energjisë dhe ujit në prodhim

Informacione për kontaktin:

nashakuca@gmail.com

<https://nashakuca.org/>

<https://www.facebook.com/nasa.kuca/>

Funded by
the European Union

Civil Society and Youth for Inclusive and
Sustainable Development through
Circular Economy in North Macedonia

MALI I ZI

"ATELJE PROPUH": EKOLOGJIA, ARTI DHE TRADITA NË ÇDO FLETË LETRE

Mia është artiste grafike dhe Tiho është piktorë. Të dyja janë nga Mali i Zi, të zhvilluara nga Akademia e arteve të bukura. Ata filluan një sipërmarrje ekologjike-arsimore, por edhe biznesi në vitin 2013 nga një punëtori në shtëpi në vendbanimin Donji Kokoti, afër Podgoricës, e cila dy vjet më vonë mori emrin "Atelje Propuh".

Ajo që filloi si një ide e vogël për të ricikluar kashtën nga bimë të ndryshme, është rritur në një biznes që ofron produkte autentike letre, por gjithashtu përhap vetëdijen për ruajtjen e natyrës dhe trashëgimisë kulturore në Malin e Zi.

"Kur filluam, nuk prisnim kaq shumë sukses", thotë Mia, e cila së bashku me Tiho kujdeset për zhvillimin e kësaj punëtorie arti dhe mjedisi. "Puna jonë filloi me eksperimente të thjeshta për të krijuar letër, por shpejt kuptuam se mund të bënim shumë më tepër.

Kuptuam se nga sinergjia midis artit dhe ekologjisë, mund të jetosh," shton Mia.

Çdo fletë letre që ata krijojnë është rezultat i kombinimit të teknikave tradicionale me standardet moderne ekologjike. Shumica e produkteve, të tilla si „seeded cards“ (kartat që përmbajnë fara dhe të cilat mund të mbillen), janë bërë prej kashte dhe fibrave nga bimë të ndryshme (bliri, livando, ambrosia). Ato nuk janë vetëm një resurs, por gjithashtu ndihmojnë në ruajtjen e natyrës - ose "Mësuesja e përjetshme" siç e quajnë.

"Çdo fletë letre nuk është vetëm letër", shpjegon Mia. "Ajo po mbart një mesazh. Kur e mbillni, jo vetëm që ndihmoni për të sjellë në jetë një bimë, por do të krijoni diçka që është në dobi të bletëve dhe mjedisit jetësor. Është mënyra jonë për të ndikuar në botë, megjithëse me hapa të vegjël," thekson ajo.

Prandaj, „Atelje Propuh“ u bën thirrje klientëve të mos e hedhin produktin pas përdorimit, por ta mbjellin atë dhe kështu të bëhen pjesë e natyrës. "Kështu, secili nga klientët tanë bëhet një eko-aktivist. Ai bëhet më i vetëdijshëm, sepse vështirë se do ta hedhë në kosh, pas përdorimit. Është më e lehtë ta vendosësh në tokë dhe ta lësh natyrën të bëjë punën e saj. Duke vepruar kështu, për të paktën një sekondë mendoni për natyrën, e kuptoni se sa e rëndësishme është ta mbronni atë - nga vetja juaj."

Ndër gamën e gjerë të produkteve të „Atelje Propuh“ janë paketimi i letrës, jakat e letrës... por megjithatë, në 2016 dhe 2017, Mia dhe Tiho prezantuan ekografinë - për të cilën ata janë më krenarë. Duke përdorur teknikën e lashtë të gdhendjes në dru dhe duke e kombinuar atë me letër të punuar me dorë dhe ngjyra natyrore, ata krijojnë vepra arti që përfaqësojnë trashëgiminë kulturore dhe biodiversitetin e Malit të Zi.

Ato janë praktikisht si kartolina. Në secilën gjurmë të tillë grafike, për shembull, mund të gjesh motive nga peizazhe të rëndësishme lokale, specie të mbrojtura, kafshë ose bimë të ndryshme. Të tillë janë lumenjtë Moraça dhe Zeta, pastaj bretkosa Scadar, peshku sharadan, zogu i detit, ose bima e pavdekësisë - smilie.

“Ekografia nuk është vetëm një art. Është edhe arsimi”, thekson mia.

Përveç shitjes së produkteve, Mia dhe Tiho kanë punuar edhe në punëtori për studentët në vitet e fundit, duke përfshirë teknikë grafike dhe arkitektë.

Emri i biznesit:

Atelje Propuh

Lokacioni:

Podgoricë, Mali i Zi

Aktivitetet kryesore:

Shitja e eko-produkteve autentike të artit letrar; promovimi i ekografisë

Misioni **social/ekologjik**: Kthimi i mbetjeve bimore në letër; edukimi për florën, faunën dhe trashëgiminë historike të Malit të Zi

Klientët dhe grupi i synuar:

Publiku i gjerë

"Ne mendojmë se mënyra më e mirë për të mbrojtur mjedisin jetësor është përmes edukimit. Çdo student që mëson për procesin e prodhimit të letrës, riciklimin dhe rëndësinë e eko-artit do të jetë aktivisti i ardhshëm për një të ardhme të gjelbër," thotë "Atelje Propuh".

"Kur filluam, nuk e dinim se ku do të na çonte ky udhëtim, por tani e dimë se po bëjmë diçka të rëndësishme. Për ne, për natyrën dhe për brezat e ardhshëm", përfundojnë ata.

Viti i themelimit:

2021

Themeluesit/Ekipi:

Mia Pejoviq, drejtoreshë

Modeli i biznesit

qarkullues:

Ripërdorimi; riciklimi

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Riciklimi i kashtës dhe fibrave bimore; kursimi i energjisë gjatë punimit me dorë

Shembuj të ndikimit:

Zhvillimi i ndërgjegjësimit të rinjve për riciklimin e letrës përmes punëtorive të shumta; bashkëpunimi me artistë dhe aktivistë

Informacione për kontaktin:

ateljepropuh@gmail.com

https://www.instagram.com/atelje_propuh/

Funded by
the European Union

Civil Society and Youth for Inclusive and
Sustainable Development through
Circular Economy in North Macedonia

ÇEKIA

REKÁVA: KAFEJA NUK ËSHTË FUNDI, KAFEJA ËSHTË FILLIMI

Kafeja më së shpeshti do të thotë të zgjohesh. Për dikë do të thotë ritual, për një të dytë traditë tjetër, për një të tretë socializim, për një të katërt vetëm zakon apo rutinë.

Kafeja pihet, gjatë gjithë kohës, kudo.

Nëse marrim vetëm lokalitetet, zyrat dhe shtëpitë në Republikën Çeke, ato gjenerojnë 80.000 tonë kafe në vit.

Mesatarisht për një person, kjo është rreth 3,5 kilogramë për person dhe 1,5 ton për kafene. I gjithë ai shtresim zakonisht përfundon në koshat e mbeturinave, dhe kështu në deponi, duke kontribuar kështu në krijimin e gazrave serrë.

Jana Shramkova dhe ekipi i saj e njohën këtë problem, prandaj themeluan „ReKáva“..

"Misioni ynë është i thjeshtë - të devijojmë këtë resurs të vlefshëm nga mbeturinat dhe të gjejmë zbatimin e tij të dobishëm. Kështu, ne jo vetëm që zvogëlojmë ndotjen, por gjithashtu krijojmë diçka të dobishme për komunitetin,"do të thotë themeluesja Shramkova për shërbimin e tyre për mbledhjen e shtresimeve të përdorura të kafesë.

Sistemi i tyre e karakterizon atë si të mençur, miqësor ndaj mjedisit dhe efikas.

Kafenetë dhe kompanitë që janë pjesë e shërbimit marrin kova të veçanta të mençura me sensorë. Kur kova është e mbushur me shtresim kafeje, një nga korrierët e „ReKáva“ -me një biçikletë elektrike me ngarkesë - e mbledh atë dhe e zëvendëson me një të zbrazët.

"Ne i lidhim kafenetë me kopshtet, kështu që sedimenti respektivisht shtresimi merr një shans të dytë, përmirëson cilësinë e tokës për bimët. Përveç kësaj, sedimenti mbetet në lokalitetin ku është prodhuar. Kështu i mbështesim produktet lokale. Qëllimi ynë është të krijojmë qytete pa mbeturina", shpjegon „ReKáva“.

Shtresimi mund të përdoret gjithashtu në kultivuesit e tyre të kërpudhave. Enët quhen "Hubarium", shiten së bashku me micelin e ahut, tani është një produkt i njohur i "ReKáva".

"Me ndihmën e Hubariumit tonë ,ne do t'ju ndihmojmë të ktheni shtresimin e kafesë - nga një aparat kafeje, kapsula ose fundi i filxhanit - në kokrriza kafeje. Dhe të gjitha nga komoditeti i shtëpisë tuaj! Është e lehtë, çdokush mund ta bëjë! Asgjë më shumë se 'Hubarium' dhe shtresim të kafenesë,"thuhet në faqen e internetit të biznesit.

„ReKáva“ e sheh veten jo vetëm si një sistem i menaxhimit të mbeturinave, por edhe si një mjet për ekonominë qarkulluese. Biznesi mori mbështetje nga organizata të ndryshme, por edhe nga Këshilli i qytetit të Pragës. Ata e njohën "ReKáva" si një zgjidhje për mjedise të qëndrueshme, urbane. Përveç kësaj, biznesi fitoi vendin e dytë në garë "Nakopni Prahu", e cila i lejoi ata të prezantojnë idenë e tyre në ekspozitën ndërkombëtare "Expo Smart City" në Barcelonë.

"Jashtë vendit, ne kuptuam se ideja jonë nuk është vetëm miqësore me mjedisin, por edhe ekonomisht e qëndrueshme. Kompanitë gjithnjë e më shumë kanë nevojë për të dhëna për menaxhimin e tyre të mbeturinave dhe kovat tona të mençura të sensorëve u mundësojnë atyre monitorim transparent dhe raporte ESG, " shpjegoi në një rast themeluesi Shramkova.

Emri i biznesit:
ReKáva

Lokacioni:
Pragë, Republika Çeke

Aktivitete kryesore:
Shërbimi i mbledhjes së shtresimit të kafesë; shitja e enëve-kultivuesit e këpurdhave

Misioni **social/ekologjik:**
Reduktimi i mbetjeve të kafesë; mbështetja e prodhimit lokal

Klientët dhe grupi i synuar:
Kafene dhe restorante; kopshte; qytetarë që duan të rrisin kërpudha përmes enëve-kultivues me shtresim kafeje

"Vizioni ynë është i thjeshtë - të tregojmë se çdo mbeturinë mund të jetë një mundësi e re. Ne vetëm duhet të mendojmë me zgjuarsiri dhe ta shfrytëzojmë këtë shans, " shtoi ajo.

Sipas "ReKáva", kafeja nuk mbaron kur merr gllënjkën e fundit. Përkundrazi - është vetëm fillimi i diçkaje të re.

Viti i themelimit:
2020

Themeluesit/Ekipi:
Jana Shramkova, Themeluese

Modeli i biznesit qarkullues:
Ripërdorimi i shtresimeve të kafesë

Praktikat e qëndrueshmërisë:
Qëndrueshmëria ekonomike duke monitoruar mbetjet e kafesë; krijimi i mjediseve të qëndrueshme urbane

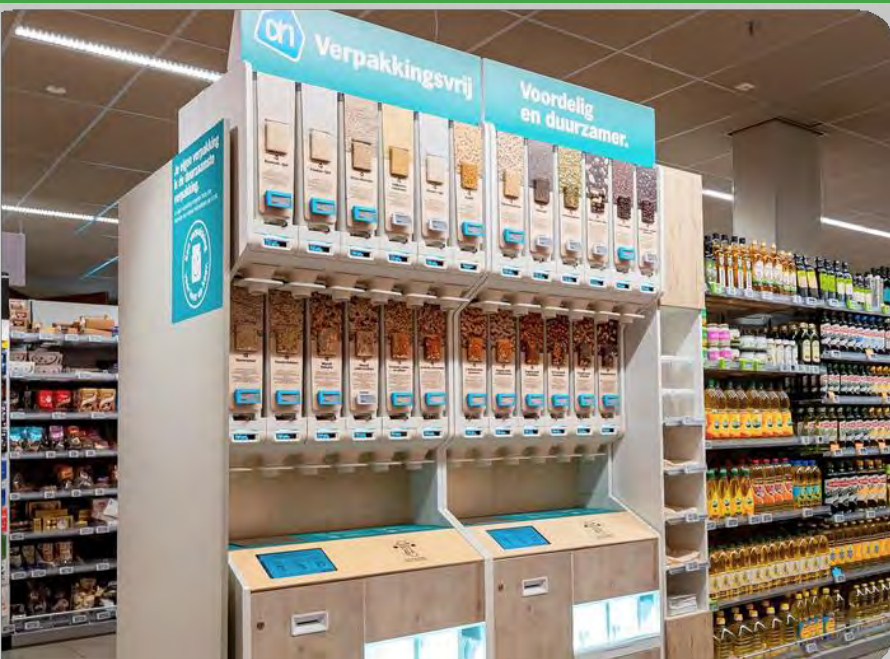
Shpërblimet/Mirënjohjet: Vendi i dytë në garën Nakopni Prahú

Informacione për kontaktin:

info@rekava.cz
<https://www.rekava.cz/>
<https://www.instagram.com/re.kava/>

'MIWA': PARANDALIMI I MBETJEVE PARA SE TË NDODHË

Në një kohë kur bota po mbytet në mbeturina plastike dhe vetëm rreth 2% e saj riciklohet, biznesi çek MIWA dëshiron të transformojë shitjen me pakicë dhe të eliminojë paketimin nga zinxhiri i furnizimit.

Duke përdorur kapsula të ripërdorshme së bashku me dispenzerë të mençur, „MIWA“ krijon një model rrethor që zvogëlon përdorimin e materialeve të paketimit me 90% dhe mbetjet e produkteve të ndryshme, të tilla si ushqimi i zakonshëm, ushqimi i kafshëve shtëpiake ose produktet e kujdesit personal. Meqë ra fjala, zvogëlon emetimet e CO2 me 62% krahasuar me sistemet tradicionale të paketimit.

"Kur flasim për qëndrueshmërinë, nuk është arsyeja pse është 'moderne' ose pse dikush dëshiron ta dëgjojë atë, por sepse ne me të vërtetë e jetojmë atë në jetën tonë të përditshme," thotë Petar Baca, themelues dhe drejtor ekzekutiv i këtij biznesi.

Ideja fillestare vjen nga dy përvoja të rëndësishme, shpjegon Baca: "Së pari, fëmijët e mi më kanë bërë shumë më të vetëdijshëm për çështjet e qëndrueshmërisë. Së dyti, përvoja ime profesionale në hartimin e paketimit më ndihmoi të kuptoj se sa sasi të mëdha të mbeturinave gjenerohen nga ambalazhi i një përdorimshëm."

"Zhvillimi i „MIWA“ jo vetëm që kërkonte një qasje inovative, por edhe logjistikë dhe procese të kuptuara mirë që mund të zbatohen në nivel global. "Ne po përpiqemi të krijojmë një model që do të integrojë të gjithë pjesëmarrësit në rrjetin tregtar dhe do t'i inkurajojmë ata ta respektojnë atë," shton ai.

Sistemi "MIWA" është si më poshtë: prodhuesit mbushin kapsulat me produktin e tyre (për shembull, drithërat) dhe i mbyllin ato. Kapsulat e paketuara udhëtojnë nëpër zinxhirin standard të shpërndarjes - kafene, restorante, zyra dhe kryesisht dyqane me pakicë. Atje, kapsulat "MIWA" futen në dispenzerë elektronike, të vendosura më parë dhe të instaluar në lokacion.

"Një kapsulë është si një fishek në një printer: ajo futet, zbrazet dhe zëvendësohet me një të re. Pas shkëputjes së kapsulës nga qarkullimi, 'MIWA' e kthen atë për ripërdorim të materialit dhe prodhimin e kapsulave të reja," shpjegon kompania.

Banorët në pikën e shitjes mund të bëjnë pazar me enët e tyre ose me enë të mençura të "MIWA" të ripërdorshme, të ofruar në vend. Ata duken si kavanoza. Ato mbushen me ushqimin e dëshiruar përmes dispenzerëve, të cilët gjithashtu matin sasinë e ushqimit. Është aq e thjeshtë sa matja e frutave në një peshore të rregullt në shitore Meqë ra fjala, enët e mençura janë të lidhura me një aplikacion MIWA, përmes së cilës mund të paguani, të kontrolloni faktet ushqyese ose të merrni pjesë në çmimet e blerjeve të qëndrueshme.

"Sistemi ynë është dizajnuar të jetë ekonomisht i qëndrueshëm për të gjitha palët: prodhuesit, dyqanet dhe konsumatorët. Megjithëse sistemi kërkon një ndryshim në mënyrat në të cilat funksionon tregtia tradicionale, duket se është një hap tjetër i natyrshëm, pasi lejon konsumatorët të zvogëlojnë gjurmën e tyre ekologjike," mendon Baca.

Me ndihmën e teknologjisë dhe partneriteteve në industrinë e mallrave të konsumit (FMCG), "MIWA" po zgjeron tregun për zgjidhje të qëndrueshme të paketimit.

"Ne besojmë se zgjidhja jonë do të pranohet nga shumë tregtarë dhe në vitin 2025 presim të fillojmë projekte pilot në disa vende evropiane," shton ai.

Emri i biznesit:
MIWA

Lokacioni:
Pragë, Republika Çeke

Misioni **social/ekologjik**: Ulje drastike e ambalazhit të zinxhirit të furnizimit; praktika të reja në shitjen dhe prokurimin e produkteve

Praktikat e qëndrueshmërisë:
Efikasiteti në ripërdorimin e resurseve; shitjet e qëndrueshme dhe blerja; kontrolli i cilësisë së produkteve, materialit, higjienës dhe sigurisë

Klientët dhe grupi i synuar: Pronarët e brendeve/prodhuesit; tregjet, dyqanet; kafenetë; zyrat

Sipas analizave, sistemi i "MIWA" ka 71% më pak ndikim në mjedis jetësor krahasuar me modelet tradicionale të paketimit.

"Ne mbështesim një cikël plotësisht të mbyllur, në të cilin paketimi ripërdoret dhe përfundimisht riciklohet në vend të mbeturinave të krijuara.

Ekonomia qarkulluese është rruga për të ecur përpara. Është rivendosja e përdorimit racional të resurseve që kemi tashmë dhe parandalimi i konsumit të tyre. Për ne, kjo do të thotë reduktim i mbetjeve, por edhe ndërtim i zgjidhjeve të qëndrueshme ekonomike të biznesit", përfundon Baca.

Viti i themelimit:
2017

Themeluesit/Ekipi:
Petar Baca, themelues dhe drejtor ekzekutiv + 4 persona në menaxhim

Aktivitete kryesore:
Dizajni dhe prodhimi i paketimit origjinal qarkullues për të gjithë zinxhirin e furnizimit - kapsula të ripërdorshme dhe shpërndarës të mençur

Modeli i biznesit qarkullues:
Ripërdorimi; riciklimi

Shembuj të ndikimit:
Krahasuar me paketimin me një përdorim, sistemi qarkullues i MIWA zvogëlon materialet me 90% dhe shkarkimin e CO2 me 62%

Shpërblimet/mirënjohjet:
New Plastics Economy Innovation Prize 2017; mbështetje në një program të Këshillit evropian të inovacionit (EIC) 2021

Informacione për kontaktin:

miwa@miwa.eu
<https://www.miwa.eu/>
<https://www.facebook.com/miwa.eu>
<https://www.instagram.com/miwa.eu/>

"OPRAVÁRNA": MOS BLINI TË REJA - RREGULLONI TË VJETRAT

Vetëm se nuk di të rregullosh një send, nuk do të thotë që duhet ta hedhësh tutje. Ndoshta dikush tjetër mund ta rregullojë për ty? Të paktën tani është e lehtë, kur qasja në internet ka të gjithë ata që dinë të përdorin tastierën dhe miun dhe kanë njohuri themelore digjitale.

Kjo është arsyeja pse platforma është e hapur në Republikën Çeke „Opravárna“, e cila lidh bizneset e riparimit me njerëzit që kanë nevojë për shërbimet e tyre. Ky është një rrjet që i lejon përdoruesit të zgjedhin lehtësisht midis shërbimeve profesionale, mjeshtrove dhe riparuesve të ndryshëm.

Deri tani janë mbi 1.900 të tilla të regjistruara.

“Ne i lidhim lehtësisht klientët me shërbimin ose riparuesin më të afërt me një çmim të arsyeshëm. Si platforma e vetme në vend, ne mund të ndihmojmë me pothuajse gjithçka nga qepja e pantallonave, gjetja e një mjeshtri të orës, rinovimi i mobiljeve, deri te detyra më komplekse të tilla si zëvendësimi i një ekranit të thyer të telefonit ose riparimi i një frigoriferi, ” shpjegon „Opravárna“.

Thjesht duke futur një përshkrim për riparimin e kërkuar dhe duke paguar një shumë të vogël për të mirëmbajtur faqen e internetit, kërkesa u dërgohet me email riparuesve dhe shërbimeve të regjistruara. Ata ofrojnë një çmim dhe klienti ka mundësinë të zgjedhë midis tyre gjatë 30 ditëve, t'i kontaktojë dhe të zgjerojë gamën e kërimit.

“Pas përfundimit të punës, klienti vlerëson riparuesin”, shtojnë ata.

Si pjesë e misionit të saj, "Opravárna" ka themeluar Shoqatën "Opravme Česko" (Le të riparojmë Republikën Çeke), me qëllim që të mbledhë të gjithë partnerët përkatës që ndjekin të njëjtat qëllime, kryesisht që synojnë parandalimin e mbeturinave dhe kalimin në ekonominë qarkulluese.

Shoqata synon të bëjë që produktet të zgjasin sa më shumë që të jetë e mundur, të jenë me cilësi më të mirë dhe të riparueshme ose, nëse kjo nuk është e mundur, të riciklohen në mënyrë profesionale. Për më tepër, konsumatorët duhet të jenë më të vetëdijshëm dhe të orientuar më mirë kur zgjedhin midis blerjes ose riparimit.

“Ne nuk na pëlqen që shumica e produkteve - nga telefonat celularë te frigoriferët dhe këpucët - prishen menjëherë pas skadimit të garancisë.

Sistemi modern ekonomik na detyron të blejmë një produkt të ri, megjithëse ai ekzistues mund të riparohet. Në vend që të përfundojnë si mbeturina, vendi dhe mjedisi ynë janë plot me njerëz të aftë dhe kompani që mund të zgjasin jetën e tyre, ” theksojnë nga "Opravárna".

Është e rëndësishme që ata t'u përmbahen parimeve të punës me përgjegjësi shoqërore.

"Ne i kthejmë më shumë se gjysmën e fitimeve tona në zhvillimin e komunitetit, ofrojmë të ardhura shtesë për të gjithë, përfshirë njerëzit që e kanë të vështirë të gjejnë punë dhe përmes punës sonë kontribuojmë në zhvillimin e qëndrueshëm dhe mbrojtjen e mjedisit jetësorë," thanë ata.
"Opravárna".

Kjo është arsyeja pse motoja e tyre është "mos blini produkte të reja pa nevojë, ruani natyrën dhe mbështesni ekonominë lokale".

Emri i biznesit:
"Opravárna".

Lokacioni:
Pragë,
Republika Çeke

Aktivitetet kryesore:
Lidhja e bizneseve me njerëz që kanë nevojë për shërbimet e tyre

Misioni social/ekologjik:
Mbrojtja e mjedisit duke parandaluar mbetjet e panevojshme, duke kursyer resurset e vlefshme minerale dhe duke mbështetur ekonominë lokale

Shembuj të ndikimit:
Ka përpunuar pothuajse 7.000 porositë e riparimit/shërbimit

Si pjesë e misionit të tyre, është gjithashtu ndryshimi i ligjeve kombëtare në Republikën Çeke në përputhje me legjislacionin e BE-së, duke qenë se analizat tregojnë se 45% e mbeturinave ende përfundojnë në deponi.

Themeluesit/Ekipi:

Jan Sharvat, president i shoqatës dhe Lusi Çarvatova, anëtare themeluese

Modeli i biznesit qarkullues: Riparimi, ripërdorimi, ridedikimi

Shembuj të ndikimit:

Mundëson kursimin e kohës dhe parave duke shmangur blerjen e panevojshme të pajisjeve/sendeve të reja;

Klientët dhe grupi i synuar:

Kushdo që ka nevojë për riparim

Praktikat e qëndrueshmërisë:

Mundëson kursimin e kohës dhe parave duke shmangur blerjen e panevojshme të pajisjeve/sendeve të reja;

Informacione për kontaktin:

honza@opravarna.cz
<https://www.opravarna.cz/>
<https://opravmecesko.cz/>

"FOREWEAR": PRODUKTE DHE DHURATA TË QËNDRUESHME PËR KOMPANITË

Marketa Brihova, së bashku me miqtë e saj në Pragë, në vitin 2008 filloi organizimin e një aktiviteti vullnetar

"Shkëmbim veshjesh". Në atë kohë, termi "shkëmbim" nuk ishte endepopullor në zonë. Ishte një nismë që ata e organizonin dy herë në vit në kohën e tyre të lirë, që synonte publikun e gjerë, por shpesh me fokus në grupet në nevojë, siç janë të moshuarit ose kategoritë e rrezikuara sociale.

Robat e mbledhura që nuk u morën në ngjarje iu dhuruan organizatave të ndryshme humanitare, spitaleve, strehimoreve për të pastrehët ose shtëpive të fëmijëve. Dokumentimi i aktiviteteve ndihmoi në mbështetjen e projektit dhe hyrjen në garë "Social Impact Award", ku u përzgjedhën për të zhvilluar idenë përmes sipërmarrjes sociale - respektivisht, projektit vullnetar për t'u bërë të qëndrueshëm financiarisht.

Kështu filloi "FOREWEAR".

"Po përballemi me të paktën katër sfida komplekse. Ne marrim pjesë të panevojshme tekstili, të cilat zënë vetëm hapësirë në dollapët e shumicës së njerëzve dhe i kthejmë mbetjet e prodhimit të tekstilit në produkte të riciklueshme të mrekullueshme dhe praktike. Këto produkte nuk janë vetëm miqësore me mjedisin, por gjithashtu kanë një dimension social, sepse ato janë të qepura në një punëtori të veçantë (strehimore). Përveç kësaj, 'FOREWEAR' ndihmon në zgjidhjen e problemit të përjetshëm - çfarë dhurate e zgjuar dhe e qëndrueshme për të zgjedhur këtë vit për Krishtlindje ose një ngjarje tjetër," thekson Brihova.

Deri më tani, ata kanë mbledhur përmes 35.000 kilogramë veshje, të bërë nga mbi 20.000 produkte të ricikluara për një gamë të gjerë kompanish, duke krijuar vende të rëndësishme pune për rrobaqepësit.

"Sot, puna e 'FOREWEAR' po lëviz në dy drejtime kryesore. E para është organizimi i veprimeve të mbledhjes së veshjeve në bashkëpunim me kompanitë. Veshjet e dhuruara më pas dërgohen në dyqanet e bamirësisë që punësojnë persona me aftësi të kufizuara"

"Drejtimi i dytë - dhe bazë - është riciklimi i materialeve të tepërta tekstile në produkte të korporatave, siç janë fletoret me mbështjellëse të tekstileve të ricikluara, organizatorët, ditarët, çantat e ripërdorshme të dhuratave, çantat me shumë dedikime, dosjet e dokumenteve dhe xhepat për aksesore elektronike," thotë ajo.

"FOREWEAR" ka zhvilluar mbi 100 dizajne produktesh shumëngjyrëshe dhe unike për kompani të ndryshme. Çdo grumbull kalon nëpër një proces të kujdesshëm të rregullimit të pamjes sipas identitetit të markës - nga zgjedhja e ngjyrave dhe shtypja e tekstileve të ricikluara, deri në qepjen përfundimtare me kujdes dhe saktësi.

"Së pari ne diazajnojmë dhe miratojmë pamjen e produktit së bashku me klientin. Pastaj shtypim materialet, i qepim në punishten tonë të strehimit dhe më në fund kryejmë kontrollin e cilësisë dhe paketimin," shpjegon Brihova.

Ajo thekson se këto nuk janë artikuj tipikë promovues me logo të mëdha, por produkte me cilësi të lartë, elegante dhe funksionale të dizajnuara për përdorim afatgjatë. Meqë ra fjala, ato janë bërë nga "duart çeke".

"Qepja bëhet nga gra me çrregullime psiqike, të punësuara në ndërmarrjen sociale FOVY. Ata punojnë në kushte fleksibël, me orar të reduktuar të punës. Rrobaqepësit në këto punëtori janë profesionistë të aftë, ne kemi punuar me ta për më shumë se 10 vjet," shton Brihova.

Emri i biznesit:
FOREWEAR

Lokacioni:
Çekia

Aktivitetet kryesore:
Përgatitja e dhuratave të qëndrueshme të korporatave nga tekstilet e ricikluara

Misioni **social/ekologjik:**
Ndryshimi i vetëdijes për dhuratat dhe artikujt e korporatave; produkte të qëndrueshme dhe praktike të bëra nga materiale të ricikluara; mbështetja e rrobaqepësve të rrezikuara dhe grave me çrregullime të shëndetit mendor

Klientët dhe grupi i synuar:
Kompanitë me më shumë se 100 të punësuar, institucionet, komunitat

Shembuj të ndikimit:
Mblodhi mbi 35.000 kg veshje dhe prodhoi më shumë se 20.000 produkte të ricikluara; mbi 100 dizajne produktesh shumëgjyreshe dhe unike

Reagimet e kompanive i motivojnë ata për të ardhmen, thotë ajo, duke shtuar se bashkëpunëtorët vlerësojnë vlerën ekologjike dhe sociale të biznesit.

"Ata e duan historinë pas çdo pjese - materialet e ricikluara, njerëzit që i bëjnë ato dhe shenjën personale. Në të ardhmen, ne shpresojmë të ndërtojmë partneritete afatgjata, veçanërisht me institucionet e qytetit, universitetet dhe kompanitë e mëdha që mund t'i përdorin këto produkte në paketa për punonjësit e rinj ose studentët. Qëllimi ynë është të zgjerojmë përdorimin e materialeve të qëndrueshme dhe të krijojmë produkte cilësore me një histori kuptimplotë dhe aplikim më të gjerë," përfundon Brihova.

Viti i themelimit:
2013

Themeluesi/Emri:
Marketa Brihova, themeluese dhe pjesë e ekipit të ndërmarrjes sociale FOVY

Modeli i biznesit qarkullues:
Apciklimi, riciklimi

Të ardhurat / qarkullimi vjetor i mjeteve:
Të ardhura të ulëta për të mbajtur 1 person

Praktikat e qëndrueshmërisë:
Përdorimi i materialeve tekstile të ricikluara; bashkëpunimi afatgjatë me personat në rrezik social; fokusi tek prodhuesit lokal

Shpërblimet/Mirënjohjet: Social Impact Award 2013; Tregtari individual vitit në Qytetin e Pragës 2015; Çmimi i jurisë në konkursin e dhomësfranko-çeke të tregtisë në vitin 2019

Informacione për kontaktin:

dwww.forewear.cz/en
www.facebook.com/forewear.cz
www.instagram.com/forewear_cz
marketa@forewear.cz

Funded by
the European Union

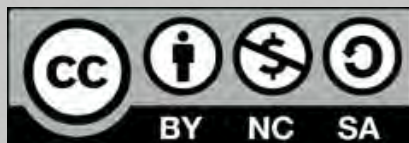

Projekti:

Projekti "Shoqëria civile dhe të rinjtë për zhvillim gjithëpërfshirës dhe të qëndrueshëm përmes ekonomisë qarkulluese në Maqedoninë e Veriut" financohet nga Bashkimi Evropian.

Konsorciumi i projektit:

Projekti zbatohet nga njerëzit në nevojë (PIN), në partneritet me Shoqatën për inovacione sociale ARNO, Liderë për edukim, aktivizëm dhe zhvillim (LEAD) dhe Ekovita.

Kjo licencë u mundëson përdoruesve të rishikojnë, përshtatin, përditësojnë dhe shpërndajnë punën e projektit tonë në mënyrë jo-komerciale, për sa kohë që ata i japin mirënjohje projektit "Shoqëria civile dhe të rinjtë për zhvillim gjithëpërfshirës dhe të qëndrueshëm përmes ekonomisë qarkulluese në Maqedoninë e Veriut" dhe të licencojnë resurset dhe materialet e reja me kushte identike.

Prill 2024

Ky dokument është përgatitur me ndihmën financiare të Bashkimit Evropian. Përmbajtja e këtij dokumenti është përgjegjësi e vetme e Shoqatës për inovacione sociale ARNO dhe në asnjë mënyrë nuk pasqyron pikëpamjet e Bashkimit Evropian.

Kontakt:

Shoqata për inovacione sociale ARNO rr. .
Isaija Mazhovski 40-2/17
1000 Shkup, Maqedoni e Veriut E-
mail : contact@arno.org.mk
Telefoni: 077 855 832, 02 322 1989
Faqja e internetit: www.arno.org.mk

